

scholaCantorum

LA VALL D'UIXÓ

desembre de 2000

DARÍO
FAS
MARÍN
2000

**DIPÒSIT
LEGAL:
CS-205-2000**

SUMARI

alumnes de primer de llenguatge musical

**L'opinió de... Na Amparo Segarra
pàg 2**

**Editorial: Adéu al nostre director
pàg 3**

**Notícies
pàg 4**

**Còmic: Viatge a Itàlia
pàg 18**

**Reportatge: la improvisació
musical (II part)
pàg 21**

COL.LABOREN:

impressió: impremta
Sandalines

disseny i maquetació: Dario
Fas

correcció: Josep Vicent Font

redacció: J.Daniel Moliner, Joan
Montón, Manuel Roig, Manuel
Segarra, Carles Valls, Toni
Fornier, Miquel Ortega, José
Gargallo, Llorenç Mendoza,
Vicent Sanjos, Lourdes Abad,
Amparo Segarra, Teresa
Castelló, Ximo Canós

Còmics: Vicent Antoni Ortega

Sombrejat del Còmic: Dario
Fas

Agraïments a tots els que
desinteressadament han aportat
documentació i informació,
sense els quals aquesta revista
no hagués sigut una realitat

**Parlem de...
Da capo, mestre!
pàg 24**

**Vasa
pàg 25**

**Autors: Tomás Luis
de Victoria (Iª part)
pàg 27**

**Història: la música
hebrea
pàg 29**

**Sarsuela
pàg 31**

**Còmic: Així es va fer...
pàg 33**

**origens del Jazz
(IIIª part)
pàg 35**

Roser amb una tuba d'estudi adquirida per l'entitat, rep classe del professor Paco Cano

"UNA GRAN FAMILIA"

per Na Amparo Segarra, professora de cant de l'Escola de Música

En el pueblo de La Vall d'Uixó el hecho musical es algo consustancial a su forma de ser, la tradición la grandeza y amplitud de carácter de sus gentes y también en algún que otro momento alguna que otra "rivalidad", han potenciado y arraigado entre sus gentes, la "necesidad" de expresar sus sentimientos a través de las melodías que hacen surgir de sus instrumentos, entre ellos el más próximo a uno mismo *La voz*.

La voz, es el instrumento musical más bello y completo que existe, lo que la hace incomparable y la coloca por encima de todos los instrumentos que ha tenido que inventar el ingenio humano, es justamente la facultad de precisar por medio de palabras el sentimiento que se quiere expresar, y los expresa con una intensidad que no consigue lograr el lenguaje hablado puesto que en las distintas formas de música vocal se yuxtaponen dos modalidades artísticas expresivas.

En nuestro pueblo es de todos conocido la existencia desde siempre de agrupaciones corales. En la actualidad existen cinco coros que desarrollan semanalmente actividad formativa. Como estudios reglados ya posibilidad de la asistencia al Conservatorio permite que cualquier persona interesada en el conocimiento del aparato vocal pueda academizar esta actividad, y como forma vocal dramatizada se tiene la posibilidad de participar en el proyecto sobre *La Zarzuela* de esta entidad.

No he contabilizado de forma exacta el número de personas que de una forma u otra tienen en estos momentos en nuestra ciudad, dentro de sus actividades lúdicas y/o académicas relación con el canto, pero posiblemente el número sería superior a las cien.

Delante de estas cifras no necesita justificación cualquier actividad que tenga relación con esta actividad artística.

No tengo fechas exactas sobre cuando empieza a desarrollar su actividad artístico – vocal esta entidad musical, lo que si recuerdo es contar a mi abuela como su hermana, familiares y ella misma participaban en alguna representación que dirigía el "Mestre Rambla", también como ayudaba a vestirse a la gran tiple de nuestra ciudad Carmen Porcar cuando se disponían a intervenir en la zarzuela Bohemios.

Han pasado de estos relatos digamos que bastante tiempo y me es grato contemplar como la Zarzuela continúa en esta entidad.

Como he dicho el tiempo ha pasado y como el río que sigue su curso la música sorteando toda clase de situaciones, continúa como arte universal que es manifestándose como vehículo ideal de comprensión entre los hombres, entidades y pueblos.

Como base del proyecto que sobre Zarzuela existe en esta entidad nace este taller de voz, cuyo

objetivo principal no es otro que el propio fin del estudio de canto: preparar el órgano de la fonación, para poder emplearlo en toda su extensión y con la plenitud de sus medios, tan fácil y libremente como se emplea la voz hablada. En las sesiones de trabajo de este Taller ejercitamos nuestra voz en el campo de la dicción e impostación, trabajamos el repertorio propio de cada voz en los diferentes estilos y por supuesto le dedicamos la parte más importante al estudio de la Zarzuela sin dejar de olvidar la formación polifónica de los participantes.

Hace un año comenzamos nuestra andadura con unos cuantos participantes en este momento trabajamos con más de veinte personas, ilusionadas, motivadas, comprometidas y con grandes facultades para el canto, componentes necesarios para formar una "gran familia".

Mi enhorabuena a esta entidad y a todos los participantes de este Taller por los logros alcanzados y mi agradecimiento a todos por dejarme participar en este atractivo proyecto.

Part dels membres del grup de cant que interpretà el passat 21 de desembre a l'església de l'Assumpció l'obra de John W. Peterson *La nit miraculosa*.

Editorial

Adéu al nostre director

Després de cinc anys al front de la banda, el nostre director, Llorenç Mendoza i Ruiz, ha rebut una oferta d'una societat musical de més categoria i, lògicament, ha decidit acceptar-la. No ens hem de sorprendre, ja sabem que això havia de passar algun dia, perquè és un director jove, ben preparat i amb possibilitats d'ascendir molt més, i, probablement, si ens haguera demanat consell, també li hauríem recomanat, per més que ens dolguera, que acceptara l'oferta.

Dir-li adéu després de cinc anys és una notícia trista. Hem passat moltes hores junts, assajant, en concerts, en sarsueles...; l'hem vist enfadat moltes vegades, quan — com és habitual en les nostres bandes d'aficionats — els músics no s'apassionen amb la intensitat que el director voldria; però sobretot hem passat junts molts moments feliços, en els mateixos assajos, en la preparació d'espectacles, durant els viatges i, més encara, quan, al final d'un concert o d'una representació, l'entusiasme del públic posava cada cosa al seu lloc i ens repetia que, malgrat les dificultats i els entrebancs, anàvem pel bon camí i totes les peces del conjunt encaixaven perfectament.

Però no volem que la tristor predomini. En aquests anys, nosaltres hem millorat gràcies al bon ofici de Llorenç, però volem pensar que, si ara està en disposició de pujar un escaló, és perquè ell també s'ha beneficiat de la nostra companyia, gràcies a nosaltres, la seua base és més ferma. Per tant, veure que aquests anys de convivència, d'amistat, han estat positius per a les dues parts només pot ser un motiu d'orgull.

El concert del dissabte 23 de desembre Llorenç Mendoza dirigità la Schola Cantorum per darrera vegada. Quan sone l'última nota, els aplaudiments que els dedicarem, a ell i a la banda, tindran un sentit especial: seran l'homenatge a una etapa enriquidora i l'obertura d'un nou període que desitgem —per a ell i per a nosaltres— ple de satisfaccions.

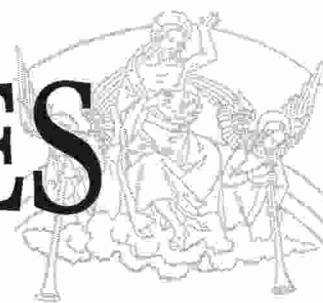
A reveure, Llorenç.

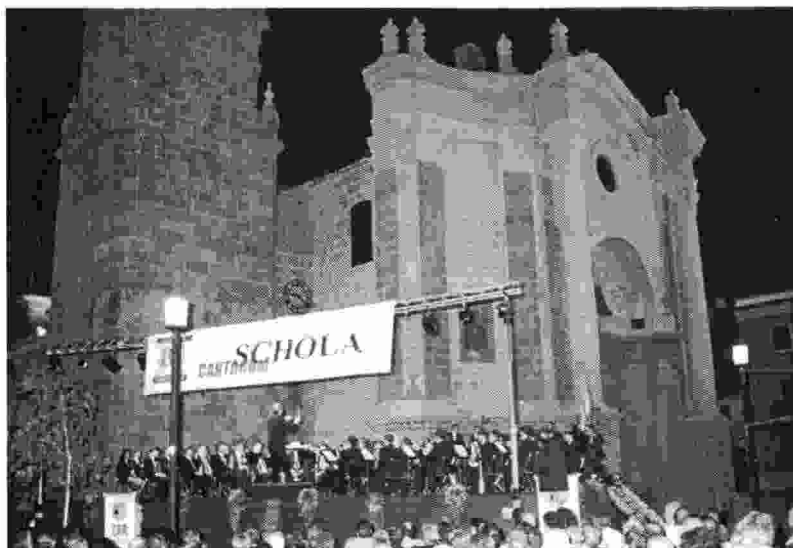
NOTÍCIES

desembre de l'any 2000

SCHOLA CANTORUM * SCHOLA CANTORUM * SCHOLA CANTORUM * SCHOLA CANTORUM * SCHOLA

III Concert a la Plaça de l'Assumpció

La plaça de l'Assumpció acollí novament el concert que la Banda Simfònica ofereix a l'inici de curs. Aquest acte va camí de convertir-se en una tradició que any rere any ens deixa nous records. Un d'ells serà la imatge de la façana de l'església de l'Assumpció, més bonica que mai, per la restauració que ha fet possible l'Associació Jacint Agustí.

En la part musical ens quedarà la participació de Pablo Sánchez Torrella, director de la Banda Municipal de València, que s'encarregà de dirigir la segona part del concert i ens deixà una mostra de la seua maduresa artística.

Al concert també hi assistiren l'alcalde de la Vall, Vicent Aparici, diversos regidors i el president de la Federació Valenciana de Bandes, Vicent Escrig.

L'alcalde entregà a Bernardo Guerrero, rector de la parroquia de l'Assumpció, un obsequi en agraïment a la seua col·laboració amb l'Ajuntament.

L'escola de música renova l'equip directiu

Una de les novetats d'aquest curs és el canvi en la direcció de l'escola de música "Miguel Arnau". El nou director és Josep Daniel Moliner i l'acompanyen Manuel Roig i Joan Montón, cap d'estudis i secretari respectivament.

L'anterior directiva ocupava el càrrec des de la creació

de l'escola, fa sis anys. Estava formada per Francisco Marco, que era el director, Vicent E. Talamantes, cap d'estudis i Toni Forner n'era el secretari. Ells són part important de l'inici d'aquest projecte educatiu musical. Gràcies.

ÒSCAR DIAGO GARCIA, músic de l'Ateneo Musical Schola Cantorum, obté el premi *EUTERPE* de la música

Oscar Diago i el seu pare

El nostre oboïsta, Òscar Diago García, ha obtingut el premi *Euterpe* de la música en la I Gala de la Música Valenciana, celebrada el passat dia 5 de desembre a València. Òscar Diago, que té vint-i-quatre anys, ha sigut professor d'oboè i llenguatge musical a l'escola de música *Miguel Arnau* i en l'actualitat és l'oboè solista de l'Orquestra Simfònica del Vallès. Acudí a l'acte acompanyat pels seus pares i per Teresa Castelló i el seu marit, que representaven la nostra entitat.

Els premis *Euterpe*, atorgats per la Federació de Societats Musicals de la Comunitat Valenciana, s'han creat —segons el seu president, Vicent Escrig— amb la finalitat de premiar aquelles persones físiques i jurídiques que hagen destacat per la seua contribució a la música valenciana. Els guardonats d'aquesta primera edició foren: els 26 músics federats que aconseguiren l'any 1999 el premi extraordinari fi de carrera, entre els quals hi és Òscar Diago; José Pérez Ballester, premiat per la seua llarga dedicació en la Unió Musical Santa Cecília d'Ayódar; el compositor Rafael Talens; l'expresident de la Federació, Àngel

Asunción; Ràdio Nacional d'Espanya, per difondre la música valenciana. També foren premiats els ajuntaments d'Onda, d'Altea i de Requena, per la seua contribució a la música, i la Generalitat Valenciana.

L'escultor Manuel Boix és l'autor de la figura d'*Euterpe* que es lliurà a cadascun dels premiats. Es tracta d'una representació en bronze de la musa de la música en la mitologia grega.

També ha estat premiat un altre valler, Sergi Castelló i Ambou, fagotista que pertany al *Centro Instructivo de Arte y Cultura*.

ESCOLA D'ESTIU

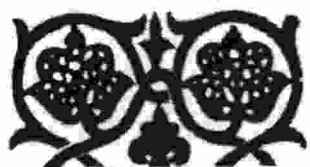
Paula en una de les seues primeres classes de flauta.

L'Escola de Música Miguel Arnau, ha prorrogat la seua oferta educativa amb la realització de la **III Escola d'Estiu**. Aquesta activitat té com a objectiu principal mantindre els xiquets i les xiquetes en contacte en la música des d'una perspectiva lúdica i divertida, per tal de completar els objectius del curs escolar.

Les classes s'han desenvolupat tots els dilluns, durant els mesos de juliol i setembre. Durant el mes de juliol, de 9,30 a 12,30 hores; i en el mes de setembre, de 17,30 a 20,30 hores. S'hi han impartit classes d'Iniciació i primer de Llenguatge Musical i tots els instruments de l'Escola. Als alumnes que per primera vegada elgien instrument per al curs pròxim se'ls introduïa en la pràctica de l'instrument que havin triat.

Les classes d'Iniciació i Llenguatge musical s'han donat al Col·legi l'Assumpció i les d'instrument a la Seu de l'Entitat i/o al Col·legi l'Assumpció.

LA BANDA SIMFÓNICA I EL COR DE L'ATENEU MUSICAL SCHOLA CANTORUM PARTICIPEN EN L'ACTE INSTITUCIONAL DE LA PRESENTACIÓ DELS NOUS ESCUT I BANDERA AL POBLE DE LA VALL D'UIXÓ

750 ANIVERSARI
DE LA CARTA POBLA
1250 - 2000

Vallis d'Uixó

Anagrama del 750é
aniversari de la Carta
Pobla.

L'Ajuntament de la Vall d'Uixó va triar el passat 6 de desembre, dia de la Constitució, per presentar el nou escut i la bandera oficial del poble de la Vall. L'acte tingué dues parts. La primera part transcorria al Saló de Plens de l'ajuntament, on es feia la presentació de l'escut, mentre la **Banda Simfònica de l'Ateneu Musical Schola Cantorum** realitzava un cercavila pels carrers més cèntrics del poble fins arribar a la plaça del Centre, on ocuparen, en companyia del nostre Cor, l'entaulat que s'havia preparat per a l'acte final. La segona part va consistir en la desplegada des del balcó de l'ajuntament de la nova bandera del municipi. A continuació la Banda Simfònica i el cor de la Schola Cantorum, amb Vicent Talamantes com a veu solista, van interpretar *l'Himne a la Vall*. L'acte va acabar amb un castell de focs d'artifici que dibuixava el nou escut de La Vall.

XXXII ASSEMBLEA GENERAL

Els passats dies 4 i 5 de novembre es va celebrar, a la ciutat de Nules, la XXXII Assemblea General de la Federació de Societats Musicals (SS.MM.) de la Comunitat Valenciana amb una important participació —mai és prou—, organitzada magníficament per l'Associació Musical Artística Nulense, a la qual hem de felicitar pel gran esforç realitzat durant tot l'any per rebre aquesta important cita de la nostra Federació.

L'Assemblea d'enguany tenia, com a grans temes, els següents:

1.- Els propis d'una assemblea anual: memòria de gestió i informes corresponents (comissió d'ensenyament, comissió gala de la música, comissió d'informatització, econòmic i dels comitès provincials). En aquest punt cal assenyalar la convocatòria de la I Gala de la Música Valenciana, "Premis Euterpe de la Música"; encara que en aquesta mateixa revista donem notícia d'aquesta gala, no volem deixar passar l'ocasió sense felicitar el nostre oboè Oscar Diago García per haver aconseguit el premi extraordinari de fi de grau superior en el curs 98/99. Enhorabona!

2.- Renovació, regulada pels estatuts, dels càrrecs corresponents de la Junta Directiva de la Federació: un vicepresident primer i tres vocals, que varem elegir sense cap problema entre els diversos candidats de València i Alacant, donat que l'únic candidat a vocal de les comarques de Castelló va retirar la seua candidatura per motius personals.

3.- El debat i aprofundiment en les 8 ponències que formaran el nucli del II CONGRÉS DE LA FEDERACIÓ DE SOCIETATS MUSICALS, que celebrarem el proper any 2001 al Palau de Congressos de la Ciutat de València. Aquestes ponències són:

- Adequació de les S.M. davant del canvi social del nou mil·lenni.
- Per una gestió tècnica eficaç de les SS.MM.: administració, organització i noves tecnologies.
- Els ensenyaments musicals i la xarxa d'escoles de música i educands.
- Finançament, mecenatge i fisc de les SS.MM. i les seues escoles de música.
- La dona en les SS.MM.
- Comunicació, organització dels grups i conjunts musicals.
- Fitxer, reglament de plantilles per a certàmens i estatuts socials i federals.
- Relacions institucionals.

Des de la Federació es va criticar la poca participació de les SS.MM. en les presentacions parcials d'aquestes ponències que s'han fet per comarques en els mesos anteriors. En aquesta assemblea el debat ha estat interessant però s'ha disposat de poc de temps; això ha provocat que, veient que falta un any per al Congrés, en l'exposició de conclusions de les ponències, els diversos coordinadors van demanar la màxima participació en els debats que es puguin convocar a partir d'ara.

En la cloenda, el nostre president, Vicent Escrig, va fer una crida als assembleistes de cara a seguir treballant pels nostres educands i músics, així com una crítica a l'administració autonòmica, en el sentit que les SS.MM. no ens considerem ben valorades i tractades, sobretot econòmicament, a pesar de la gran tasca que estem fent per l'educació i la cultura musical i també per la nostra contribució a les festes d'arreu del país. Així mateix va criticar l'absència del President de la Generalitat i del conseller d'Educació, considerant insuficient la representació institucional de dues direccions generals

i la presidenta de les Corts Valencianes així com les vicepresidències de les diputacions de Castelló i d'Alacant.

En conclusió, l'ambient d'aquesta assemblea ha estat molt agradable i esperem haver donat un pas més en el camí cap al II Congrés del proper any.

Per acabar, la més bona. Ens hem de referir a la Trobada de Bandes de Música de la Plana Baixa que es va celebrar el dissabte a les 21,30 en la plaça de l'Ajuntament i en la qual van participar, davant els assembleistes, el poble de Nules i tots els visitants, 17 bandes de les 20 que integren la nostra comarca. La convocatòria va reunir al voltant de 800 músics que, primer desfilant des de diversos punts i després, tots junts, tocant l'Himne Europeu, van aconseguir un ambient molt emotiu. Cal dir que la nostra Entitat va estar magníficament representada per la Banda Juvenil que, en nombre d'uns 80 músics, va ésser dirigida per un dels seus directors, Daniel Moliner.

Ximo Canós

Mischa Maisky CD Suites

Ja sabeu que estem celebrant el 250é aniversari de la mort de Johann Sebastian Bach. Recordareu que li dedicàrem la portada de la nostra revista en el darrer número. Ara vos recomanem una gravació de les *6 Suites per a violoncel sol* interpretades per Mischa Maisky i editades per la Deutsche Grammophon. Aquest enregistrament aporta la novetat d'incloure un CD que es pot connectar a l'ordinador i que ens ofereix les partitures d'aquestes obres, amb la possibilitat de fer les modificacions que ens plaugen. També hi trobareu nombroses fotografies i informació sobre l'intèrpret, dades de l'autor i l'origen i característiques de cadascuna de les danses que formen les suites. Per Mischa Maisky les *6 Suites per a violoncel sol* constitueixen la bíblia dins de la seua religió: la música. Les va descobrir fa més de quaranta anys, gràcies al seu germà, al qual dedica aquest treball. És la segona vegada que Maisky grava aquestes obres. Per a aquesta ha escollit una antiga capella que hi ha prop de la seua residència, a Brussel·les. Ha volgut apropar-se al màxim a una interpretació en viu perquè "**conserve la seua plenitud vital**". L'instrument que usa és un violoncel construït, el 1720, pel luthier venecià Domenico Montagnana.

La Unión Musical de Soneja celebra el seu centenari

Al llarg de l'any el poble de Soneja ha viscut el centenari de la seua societat musical. El passat dia 3 de desembre, la banda, dirigida per Marcos Cano, professor de saxòfon de la nostra escola de música, organitzà el concert de cloenda d'aquesta efemèride històrica. En la primera part actuà el quartet de saxòfons *Mediterráneo* i en la segona intervingué la Unión Musical de Soneja. Durant el descans, es presentà i beneí la nova bandera de la societat musical. Protagonisme especial tingué Juan Francisco Gil Martínez, que dirigí *El Centenario*, un pasdoble que ha compost per a l'ocasió. El senyor Martínez, d'uns vuitanta anys, va rebre els aplaudiments més emotius per la seua dedicació a la Unión Musical de Soneja. Salvador Peris, nascut a Soneja, va cantar l'*Himne* de la Comunitat Valenciana.

Des de la revista volem felicitar tot el poble de Soneja per aquest centenari i la Unión Musical per la seua contribució cultural.

Unión Musical de Soneja *Fiestas de Santa Cecilia 2000*

*Clausura de los actos del
I CENTENARIO DE SU FUNDACION*

Unión Musical
S O N E J A

Del 24 de Noviembre al 3 de Diciembre de 2000

Organiza: BANDA UNION MUSICAL DE SONEJA

Colaboran:

Excmo. Ayuntamiento
de Soneja

CAJA RURAL CREDITOOP
de Soneja

CAJA RURAL CREDITOOP
de Soneja

L'Ateneu Musical Schola Cantorum col.labora amb Ràdio Nacional

La Banda Simfònica va actuar novament al Palau de la Música de València el passat 17 de setembre. En aquesta ocasió per a participar en el *II Cicle de Concerts* que organitza el programa *Plaza Mayor* de Ràdio Nacional d'Espanya. D'aquest concert RNE seleccionarà dues obres que, juntament

amb les d'altres societats musicals, formaran un CD que s'editarà pròximament i es distribuirà per tot l'estat. La gravació íntegra del concert ens l'ha facilitada RNE i molt prompte disposarem de còpies per a tots els que hi estiguen interessats.

Cent anys del naixement d'Aaron Copland

Tots recordareu el Certamen Ciutat de Múrcia de fa dos anys on la banda simfònica aconseguí el primer premi en la primera secció del concurs. L'obra obligada d'aquella edició fou *Salón México* d'Aaron Copland, compositor nord-americà del qual celebrem el centenari del naixement. Copland és un

exemple d'artista eclèctic que creà un estil propi — no pas innovador— assimilant diversos llenguatges, com el del neoclassicisme del jove Stravinsky, el jazz i el sobretot incorporant el ric folklore del seu país.

PEDRO ITURRALDE I LA SEVA MÚSICA

El passat 3 de juliol es va celebrar al nostre poble un concert d'aquests que ningú no es pot perdre, ja que no sempre es té la sort de veure al teu poble una de les figures més rellevants del món del jazz i en especial del saxófon. Estic referint-me a **D. Pedro Iturralde**, una persona que duu pràcticament tota la vida dedicat a la música, perquè ell la música la porta dins del seu cor des que va nàixer.

Però abans de centrar-nos en la figura del mestre, vull parlar un poc del concert que va oferir perquè ens reflectirà més clarament la seva personalitat, ja que tot el programa està configurat per composicions seves. Sota el títol "**Mis vivencias**" pretén mostrar una sèrie d'obres a través de les quals fa un recorregut per la seva vida, expressant sentiments i records d'allò viscut i après, traslladant-nos en moltes ocasions a llocs i cultures diferents. En aquesta ocasió acompanyà el mestre el quartet de saxos **Mediterráneo Sax** format per músics professionals del nostre poble i voltants. Els components són Marcos Cano, Antonio Mena, Vicente Aznar i Inmaculada Martínez.

En primer lloc va ser el quartet sol qui ens va interpretar *Suite de jazz*, que, a mode d'introducció, ens va presentar l'ambient pel qual ens anàvem a moure durant tot el concert, el **jazz**, amb diversos estils com el *blues*, el *cool* o el *funky*. A continuació interpretaren *Memorias* junt a

D. Pedro Iturralde. Aquesta obra és un recull dels records que va arrebregar el mestre durant una gira musical per Lisboa, Casablanca i Alger amb l'orquestra de Catalunya. Segons el mateix Iturralde, "aquesta composició és l'obra central a partir de la qual arranquen totes les altres composicions". Així, *Lisboa* conté l'ànima dels fados portuguesos, especialment els d'Amàlia Rodrigues; *Casablanca* representa el primer contacte del mestre amb l'Àfrica, continent molt unit al jazz, és per això que apareixen els estils jazzístics de l'època com ara el *swing* o el *boogie woogie*; *Argel* inspira el romanticisme d'un vals

de Chopin. La següent interpretació fou *Miniaturas*, una breu peça amb una introducció barroca, elements del blues, un vals jazzístic amb una improvisació de jazz-bossanova i finalment la mateixa introducció barroca; el mestre interpretà aquesta peça amb el clarinet. La *Pequeña Czarda* és la impressió que li va quedar al mateix Iturralde després de sentir i veure un grup d'hongaresos interpretant una dansa típica hongaresa, la *czarda*.

Després d'interpretar *Old Friends*, composició feta per a una pel·lícula, ens va oferir la *Suite Hellenique* que ens trasllada a un ball popular grec. Aquesta composició ha estat analitzada per importants compositors els quals han dit que reuneix certes característiques que la fan molt interessant, com ara la presència de melodies populars tractades amb elements propis de la música clàssica (contrapunt...) i tot açò combinat amb el jazz, una escala africana i la improvisació, però fet de tal manera que la composició assoleix un gran equilibri entre la unitat i la varietat, resultant així una composició atractiva i de fàcil captació per al públic. Segons el mateix Iturralde, "massa varietat resulta caòtic i massa unitat és avorrit [...], jo intento establir un equilibri entre unitat i varietat".

La darrera part del concert es va convertir en un homenatge a la música espanyola de Falla, Granados, Turina i també de Joaquín Rodrigo. De Falla va

triar la cançó de bressol i la cançó del foc fatu (*El amor brujo*), interpretà la cançó de bressol sense acompanyament i després en *El amor brujo* féu una improvisació amb allò que li suggeria la música de Falla. De Granados va prendre la dansa V i de Turina va agafar el tema de l'*Orgia* (*Danses fantàstiques*). Per a aquesta última composició, afirma Iturralde, "disposa d'una autorització escrita del compositor contemporani José Luis Turina, nét de Joaquín Turina, on expressa el seu gust per la versió que he fet d'aquesta obra".

QUAN MÚSICA I VIDA SÓN UNA MATEIXA COSA

Pedro Iturralde va nàixer a Falces (Navarra). Son pare era moliner de professió, però tenia gran afició a la música i tocava el requint en la banda del poble. Pedro acompanyava son pare als assajos i un dia va sentir, escoltant la banda, que volia ser músic. Així que va començar a estudiar música amb el director de la banda. Son pare, a qui no agradava massa ensenyar, va ser qui li donà les primeres lliçons de saxo i clarinet. Als 9 anys debutà com a saxofonista. De forma autodidacta va estudiar clarinet, saxòfon, violí, piano i harmonia, encara que també va anar formant-se escoltant altres professors i sempre escollint el millor de cadascun. (Iturralde afirma que el millor professor és el propi instrument, que el dirigeix i ensenya a partir de la dedicació que tu li dones, és a dir, la relació músic-instrument es converteix en una mena de relació amorosa de la qual vas aprenent a mesura que passa el temps.) En aquell temps, un problema amb els carnets professionals va fer que hagués d'anar al conservatori i d'aquesta manera va acabar la carrera de saxòfon.

Pedro Iturralde diu que va descobrir la música jazz al seu poble, on amb 13 anys tocava en una orquestra de ball: "El director era un argentí amb gran passió pel jazz i per els tangos; en aquella època, la música de ball era el jazz, es ballava foxtrot i swing, a més de pasdoble i vals". Malgrat açò, ell es considera un músic clàssic: "influït per mon pare, tinc un gran amor per la música clàssica". Són aquestes dues passions, la música clàssica i el jazz, junt a l'interès per cada lloc on ha estat i la seva música popular, les tres característiques principals que

desencadenaran tota la seva producció, escrivint música que tinga elements ètnics, elements de jazz i elements clàssics. La seva música, com ell mateix la defineix, és una **música eclèctica**.

La seva música està sent analitzada per molts compositors actuals i està adquirint molts reconeixements arreu del món. Concretament a la **Scala de Milà**, el 5 de novembre de 1999 va ser programada la *Suite Hellenique* junt a composicions de Gershwin i Piazzola, interpretades per l'*Ensemble Musicale Scaligero*, una agrupació amb la qual, segurament, realitzarà una gira per Espanya. Una altra mostra de l'interès que desperta actualment la seva música la trobem a Múrcia, on l'Aula de Música de la Universitat de Múrcia, juntament amb el Conservatori Superior de Música "Manuel Massotti Liffel", han organitzat un curs que, sota el títol de "**Pedro Iturralde y su música**", mostrarà la metodologia específica de P. Iturralde per a saxòfon i es comentaran i analitzaran les seves composicions per a música de cambra, quartet, ensemble o big band. Aquest curs es va realitzar del 18 al 21 d'octubre del 2000.

Ens trobem, doncs, davant un compositor que ha aconseguit trobar un equilibri en la fusió de les influències clàssiques amb melodies populars i la música de jazz, creant un estil propi, una metamorfosi curiosa que ens permet gaudir de la música d'altres cultures sentint-la pròxima i exòtica al mateix temps.

Iturralde amb
el quartet
Mediterráneo
Sax

LA ZARZUELA EN FRANCIA

Article aparegut al diari *Mediterráneo* de Vicent Zaragoza

Escribo desde Francia, en una tarde de sol mediterráneo y sentado en la terraza del Café Cirano de Bergerac de la Ville de Valence d'Agen, ciudad hermanada con la Vall d'Uixó. Una situación especial, extraordinaria, provocada por el hecho de tener que acompañar a mi mujer y al mismo tiempo, como no, por la vocación de ver la Antología de la Zarzuela que iba a representar el vallduxense Ateneo Musical Schola Cantorum.

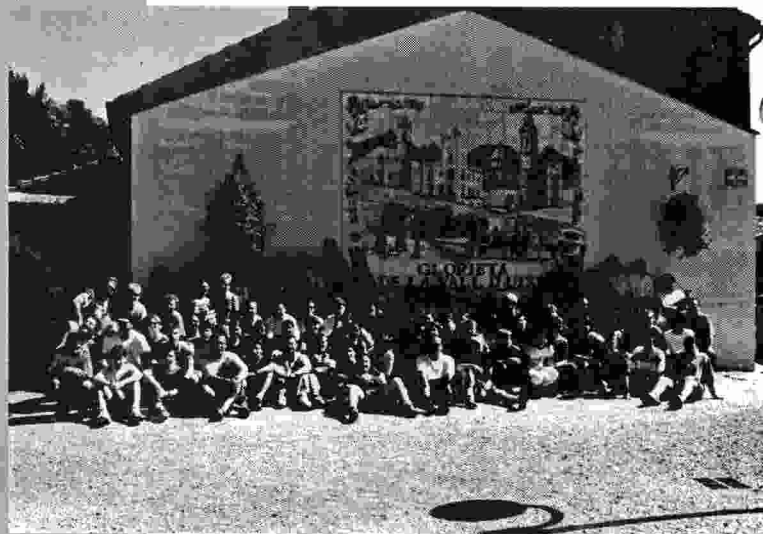
A tal efecto, confieso que, en un principio, tenía ciertas y fundadas dudas. Mientras se llenaba hasta la bandera el inmenso y polifuncional centro Jean Baylet, me preguntaba —sin parar— cómo iban a reaccionar los fríos campesinos del departamento Tarn-et-Garonne, quienes se autodeterminan ciudadanos del país de la aventura tranquila y suave.

¿Qué pasará? ¡Esta era la cuestión!. Sin embargo, les aseguro que pasó. De entrada y en cada cambio de zarzuela o en momentos especiales, Tere Muñoz, vallera, pero hablando en dulce francés, con acento de París, explicaba el sentir de la trama o la pieza. Aunque no podía ser de otra forma, cuando aparecieron la música y las voces, el sentimiento invadió el auditorio y los de la aventura tranquila y suave pasaron a la emoción explosiva e incontrolada.

Para que lo entiendan: *Los Claveles* y aquello de "mujeres mariposillas que jugáis con los quereres", les dejó impresionados, les robó el aliento. *Bohemios* con el "Coro de románticos" y el barítono, les obligó a levantarse y a gritar ¡Bravo!. Para finalizar, después de recorrer un brillante camino de romanzas y aplausos, el "Himno de la Amistad" de *Los Gavilanes*, expresamente dedicado para los "hermanos" de Valence d'Agen, les transportó al delirio. Sólo la repetición de este último fragmento tranquilizó los ánimos.

No fue una tarde de toros, pero les juro que la Schola Cantorum, la cuadrilla de F. Miralles, conducida por la templada mano del maestro Llorenç Mendoza y asistida desde el callejón por Amparo Segarra, cortó orejas, rabo y dio vuelta al ruedo. Incluso pude ver como sacaban a un barítono a hombros. Que Dios y las instituciones cuiden a quienes desde la cultura hacen país y fomentan la paz entre los pueblos y los hombres de buena voluntad. Amén.

Vicent Zaragoza Meseguer

Escrit dirigit al poble de Valence d'Agen, traduït al francès per Tere Muñoz i llegit públicament en francès, davant tot l'auditori, abans de començar la sarsuela (inclús es va repartir a mà).

Sr. Senador i Alcalde J.M. Baylet
Sra. Marie France Baylet
Sr. Alcalde de la Vall d'Uixó, Vicent Aparici
Sr. President de l'Ateneu Musical Schola Cantorum, Felip Miralles

Ciudadans de Valence d'Agen, valencians i valencianes, amics de la Vall d'Uixó.
Des de l'amistat i l'estima, volem saludar-vos amb un familiar i afectuós: JA ESTEM ACÍ !!!! EN LA VOSTRA FESTA, QUE ÉS, SENS DUBTE, LA NOSTRA !!!!

No obstant això, no és com les altres: En la Vall d'Uixó celebrarem el 750 Aniversari de la Carta de Poblament, carta que va ser entregada pel rei de la Corona d'Aragó, Jaume I, que, per cert, va nàixer a França, a Montpeller. Aquest esdeveniment té a veure amb el naixement de la nostra ciutat; però, al mateix temps, ací i allí, conjuntament, commemorem el desè aniversari de l'agermanament.

És per això que, aquest any, hem volgut vindre amb la sarsuela. Amb una actuació, un espectacle, típicament nostre: espanyol, valencià i valler.

Diem espanyol perquè la sarsuela, que al llarg de la història ha rebut el nom de drama líric, òpera còmica, opereta, etc., en essència és un gènere musical escènic, específicament espanyol en el qual es mesclen parts instrumentals, vocals i parlades. Sarsuela que va nàixer al segle XVII i té cert caràcter nacionalista, de defensa de la música, la tradició i els costums espanyols, davant uns reis que donaven suport a la música i l'òpera italiana. Sarsuela que rep aquest nom perquè en un principi les obres es representaven en el palauet o pavelló de caça del rei, lloc que estava envoltat d'esbarzers (*zarzas* en castellà). Així, per la seua derivació, de *zarza* es va passar a *zarzuela*.

Però també hem dit, que l'espectacle d'avui és típicament valencià i valler. Volem dir, que el quadre artístic que avui cantarà, parlarà i tocarà els instruments són membres de l'Ateneu Musical Schola Cantorum de la Vall d'Uixó, una de les més emblemàtiques agrupacions culturals del nostre municipi i de la Comunitat Valenciana. Associació que fou fundada com a Cor de Veus Masculines per don Miguel Arnau Abad el 1955 i que avui, 45 anys després, amb l'esforç del fundador i els músics, socis, artistes, directius, etc., la Schola Cantorum té una plantilla de 112 músics, és una Banda Simfònica, és una Banda Juvenil, és una Escola de Música amb més de 190 alumnes, és un Cor Polifònic, és una Orquestra i un Quadre Artístic. Així mateix cal assenyalar que tan important treball ha sigut reconegut amb destacats premis (provincials, regionals i nacionals), al mateix temps que alguns dels seus més insígnies i actuals músics gaudeixen del privilegi de ser destacats solistes i professors en les més importants orquestres simfòniques i conservatoris d'Espanya.

Sols ens queda dir que les peces que escoltaran són petits fragments de les més importants sarsueles i dels més destacats autors de finals del segle XIX i principis del XX.

De nosaltres per a vosaltres. De la Vall d'Uixó per a Valence d'Agen.

Vicent Zaragoza Meseguer

EL TREBALL BEN FET I LA GERMANOR EN LA FESTA

Quan el nostre Ajuntament ens va demanar que el Quadre Artístic anara a Valence d'Agen representant una de les parts culturals del nostre poble, ens vam sentir orgullosos; ràpidament vam pensar que no convenia fer una sarsuela, ja que

l'idioma podia suposar una barrera, però que seria una bona idea fer una antologia amb algunes peces populars de sarsueles. De seguida es va posar en marxa una maquinària molt complexa per la quantitat de gent que hi intervindria: per una part, la tria de peces i dels solistes que les cantarien, dirigida per Amparo Segarra, i per una altra, la coordinació d'aquest primer apartat amb l'orquestra, de les mans del nostre director Llorenç Mendoza i el Cor, sota la direcció de Salvador Peris. Tot això sense parlar de la nombrosa gent que fa aquelles feines més anònimes però imprescindibles a l'hora de fer funcionar un espectacle: decorats, vestuaris, llums... Després no hi ha millor satisfacció que comprovar que l'esforç ha valgut la pena perquè l'espectacle ha sigut un èxit. I mireu si va ser un èxit la nostra intervenció que, més tard, quan anàvem pel carrer, hi havia gent que ens parava i ens comentava quant els havia agradat l'acte, fins al punt que a alguns dels cantants els feien tornar a cantar al mig del carrer.

Com sabeu, a Valence també hi va anar la nostra banda, perquè celebraven el 10è aniversari de l'agermanament i volien fer més actes dels habituals. Què vos podem dir de la banda? Veure'ls desfilant i després interpretar

algunes peces dalt de l'escenari, ens omplia d'orgull ja que ho van fer tan bé com ens tenen acostumats. Nosaltres, des de la junta directiva, teníem dubtes seriosos a l'hora de fer aquest viatge, no perquè ens fera por no estar a l'altura (això no ens ha passat mai pel cap), sinó pels inconvenients d'anar en dos autobusos i moure tanta gent, sobretot si tenim en compte que es tractava de gent tan dispar d'edat, des dels 12 fins als 68 anys, i de maneres de pensar tan diverses. Però, una vegada més, hem de dir que tots es van portar perfectament, els més majors vam tindre paciència amb la 'marxa' dels més joves i aquests la van tindre amb les "manies" dels més grans. En definitiva, ha estat un viatge que, a hores d'ara, recordem, els uns i els altres, amb la mateixa satisfacció. Per tant, ha servit per estretir més els llaços d'unió de la nostra família musical.

La junta directiva.

SANTA CECÍLIA – 2000

Les audicions musicals, l'escenificació del conte *La llegenda de l'auela Mareta*, el sopar de músics, la replega del nous músics per la Banda Simfònica i la Banda Juvenil i el Dinar de Germanor han marcat els actes de Santa Cecília.

El passat 23 de Novembre, a les 10 de la nit, va tindre lloc a la seu social una audició emmarcada en la setmana d'actes commemoratius de la festivitat de Santa Cecília.

En l'audició van interviure, per una banda, els quatre trompistes, Vicente Enrique Talamantes, Alfonso Gutiérrez, Francisco Marco i Toni Forner, que van interpretar 4 quartets i 3 tríos de trompes, obres d'estils diferents i que mostraven les distintes possibilitats d'aquest instrument.

Cal destacar que l'autor d'un dels quartets, *Dream* i de dos dels tríos, *En la muntanya* i *El vals de les trompes*, és Vicente Enrique Talamantes i en aquesta ocasió estrenava les obres en públic.

Les tres últimes obres de l'audició han sigut escrites per a l'agrupació de cambra formada per un saxo baríton, un clarinet, una trompa

i distintes instruments de percussió. Els intèrprets en aquest cas eren Dani Moliner, Enríque Salvador, Vicente Enrique Talamantes, Miguel Àngel Forner i Toni Forner. I les obres interpretades eren *La rosa se ha muerto (por culpa de las chías)*, de Vicente Enrique Talamantes, i *El trist adéu* i *Carpe Diem*, de Toni Forner, les quals també s'estrenaren en aquesta ocasió.

Un aspecte interessant de l'audició va ser que abans de cada obra es feia una xicoteta explicació d'aquesta, que servia al públic per fixar-se en aspectes interessants.

Per últim, cal dir que no hi va haver una gran assistència de públic, però es comportaren i van aplaudir moltíssim.

Estrena de *L'auela mareta*

La dramatització de la popular llegenda valleria *L'auela mareta* fou un altre dels actes realitzats dins de la setmana dedicada a Santa Cecília. Enguany es representà a la sala d'assaig, després del sopar que oferiren els músics entrants. Aquesta història ens situa en el temps de la conquesta d'Uixó i altres poblacions mores per part d'En Jaume I i conta la relació amorosa entre Wal-lada, la filla del valí d'Uixó, i Ferran Centelles, un dels cavallers de l'exèrcit cristià. Enmig de tot es troba Meisuma, *l'auela mareta*, que a la fi es decantarà per la felicitat de la seua néta en detriment propi i del seu fill, el valí Al-Azraq.

Part de l'equip que ha produït *L'auela mareta* un cop acabada la representació.

Sopar dels músics. El dia 25 els músics de les dues Bandes van ser convidats a un sopar per part dels pares i les mares dels músics que accedien a la Banda Simfònica. Aquest acte és el segon any que es fa i hem de dir que ha tingut una bona acceptació. Unes 160 persones es varen congreguar en la seu de l'Ateneu, cosa que ve a demostrar que celebracions d'aquest tipus permeten potenciar les relacions de convivència entre tots.

Al final del sopar, els pares i les mares dels músics entrants varen anunciar que obsequiarrien l'entitat amb la lira que remata el pal de la bandera, com a record d'aquest fet tan important per a tots el nous músics de la Banda Simfònica.

23 nous músics accedeixen a la Banda Simfònica. El diumenge 26 es va realitzar l'acte més important de tots. A les 10:30 h. les dues bandes es varen concentrar en la capella dels Desemparats per iniciar el passacarrers tradicional de replega de tots el nous músics que accedien a la Banda Simfònica després d'haver superat el quart any d'instrument. Un total de 23 músics s'hi han incorporat: Sis saxòfons, dues flutes, dos xel·los, tres trombons, sis clarinets, un violí i dos oboès. Un per un, de la mà del nostre director, Llorenç, van anar incorporant-se sota la mirada emocionada dels seus pares i familiars i els aplaudiments de la "clac", que, malgrat el recorregut tan llarg, era molt nombrosa. El passacarrers anava encapçalat per la Banda Juvenil i, a continuació, la Banda Simfònica. Les dues bandes anaven alternant les seves interpretacions; això va fer que en cap moment la música no parara de tocar. Com es tradicional, es va acabar davant de l'entitat, on, primer la Banda Simfònica i després les dues bandes juntes, interpretaren dos passos dobles.

La banda juvenívola passa per casa de Victor, el primer dels vint-i-tres músics que hi entraren a la Banda Simfònica

Dinar de Germanor La commemoració de Santa Cecília va tindre com a acte final el tradicional Dinar de Germanor, on vora 500 persones, entre músics, socis, simpatitzants, familiars i personalitats, foren la mostra que la nostra entitat està més viva que mai i que som una gran família que va creixent. L'acte es va cloure amb les paraules del

president, Felipe Miralles, que va agrair l'assistència de tots i va fer un repàs de tot l'any, un any intens, carregat d'actuacions, tant de les dues bandes com de sarsueles. Aquest apartat, que tant ha identificat el nostre Ateneu Musical Schola Cantorum, ha sigut l'estrella de l'entitat, ja que les 10 representacions i l'èxit obtingut en totes indiquen sense cap dubte que és un gènere recuperat.

LA BANDA SINFÒNICA HA VIATJAT A ITÀLIA

La nostra Banda Simfònica ha tornat d'Itàlia després de participar amb un gran èxit en el 3º Raduno Bandistico Internazionale de Veduggio al Lambro (Milà). Com tots recordareu, es tractava d'un festival de bandes on havíem estat convidats i que nosaltres vàrem acceptar encantats: una, perquè sempre és important que la nostra participació passe més enllà del nostre voltant i en aquest cas a l'estranger encara era més motivador; i, per l'altra banda, era la forma d'agrair al nostres músics l'esforç de tot un any.

Amb aquesta il·lusió vàrem emprendre viatge el passat 6 de juliol, amb dos autobusos, els 70 músics, alguns membres de la junta directiva i els acompanyants. Després d'un llarg viatge de 18 hores, vàrem arribar al lloc de destí i ens instal·larem segon les previsions, els més joves en cases particulars, la resta de músics en una espècie d'alberg (l'oratori masculí) i els acompanyants en un hotel. Aquella mateixa nit vàrem assistir al concert que es celebrava, en aquest cas a càrrec de la banda amfitriona, la Banda del Corpo Musicale San Luigi. El festival va començar el dimecres anterior amb la participació del Corpo Musicale di Villasanta (Villasanta -Milà) i el dijous va actuar la Novedrate Brass Band (Novedrate -Como). La nostra banda va actuar el dissabte 8 de juliol amb el programa següent:

1ª part

Lagartijilla (Pasdoble taurí) José M. Martín Domingo
La Tempranica (Selecció de la sarsuela) Jerónimo Giménez
Simfonia Nobilissima (simfonia per a banda) Robert Jager

2ª part

Churumbelerías (pasdoble) Emilio Cebrián
Marxa Eslava Piotr Ilitx Txaiovski
Ximo (Marxa mora) José M. Ferrero
Mar i Bel (malaguena per a banda) Ferrer Ferran

El concert es va iniciar amb la incertesa del temps, l'amenaça de la tronada passava per dalt i en diverses ocasions deixà caure algun ruixat; però nosaltres estàvem disposats a tocar després del llarg viatge i així va parèixer que ho aprecià el temps, perquè només començar en va deixar tranquils durant tot el concert. Des dels inicis es va apreciar que la gent s'havia adonat que davant tenia una gran banda, molt diferent del que estaven acostumats i, apreciand prompte la seua qualitat, quedaren impressionats tant del gran nombre de músics que

la formem com de la varietat dels instruments i, cor no, de la seua qualitat musical. El nostre director va influir molt des de l'elecció del programa, amb una música variada; però incidint en la música espanyola com en la seua soltura i solidesa en la direcció, que va saber transmetre al nostres músics la calor necessària perquè isquera un concert molt complet i, el que va ser més important, captar el públic. Tal va ser l'entusiasme de la gent que, pel perill que ploquera, es va fer tot d'una tirada, varem demanar altres peces fora del programa i se'ls van oferir dues peces més: *Glen meets Wolfgang* (Jef Penders) i *On the Mal* (Edwin Krank Golman); però quan els músic plegaven les partitures el públic va insistir a demanar-ne més i vam acabar el concert amb dos passos dobles: *Amparito Roca* i el *Gato Montés*.

L'acte va tindre en la part final del programa un temps de dedicació als parlaments i al intercanvi d'obsequis recordatoris de l'eadeveniment. Parlaren el president de la banda organitzadora, Don Giuseppe Riva, l'alcalde de la ciutat i el nostre president, Felip Miralles, que, per a sorpresa de tots, ho va fer en italià.

Com a cloenda del programa de tot el festival, el diumenge a la vesprada es va celebrar una desfílada de totes les bandes participants, en la qual cadascuna eixia d'un lloc determinat del poble i en ordre anaven arribant a la plaça en Largo Repubblica, on es va fer la concentració de totes les bandes. L'acte va finalitzar, primer tocant una peça cada banda i finalment totes juntes van tocar l'*Himne de la Joia* (himne d'Europa).

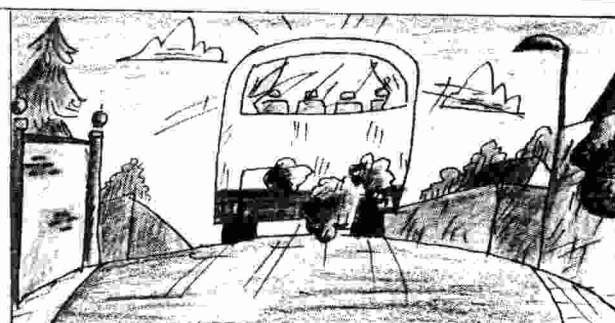
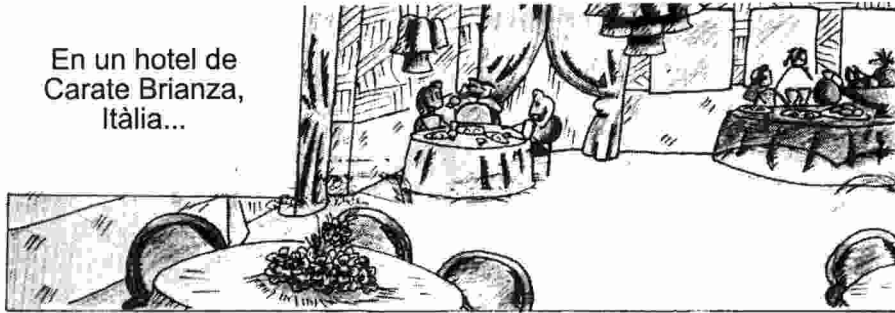
Cal destacar del viatge, a més de l'èxit de la nostra participació, la bona acollida que han tingut els nostres músics, sobretot els que han estat acollits per les famílies, on la seua atenció ha estat extraordinària, per a enveja de la resta, que si bé al principi tots tenien mirament d'estar amb les famílies, la realitat ha demostrat que ha estat una bona experiència, perquè han establert uns nous vincles d'amistat i han tingut contacte en un nou idioma. Però, en definitiva, i salvant els xicotets problemes que sempre n'hi ha, podem considerar que els objectius proposats s'ha aconseguit: hem tocat, que és la nostra afició, i ho hem fet molt bé, hem agradat al públic i, el que és més important, hem reforçat els nostres vincles d'amistat entre tots els músics i hem fet nous amics. Iniciatives d'aquest tipus haurien de seguir fent-se'n.

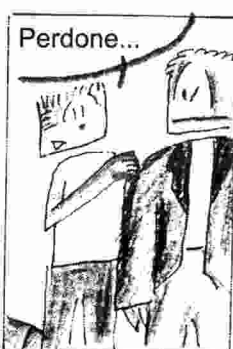
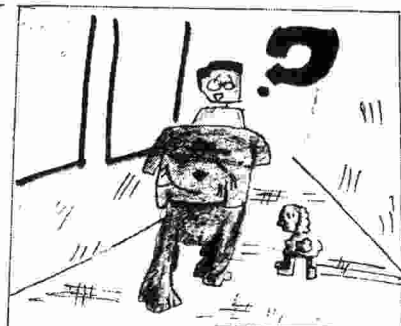
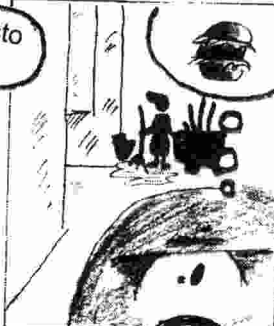
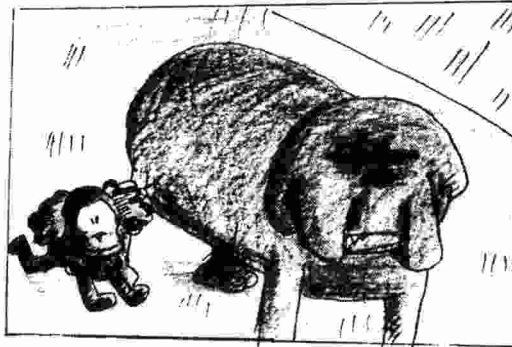
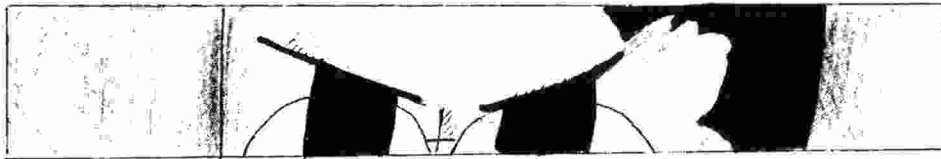

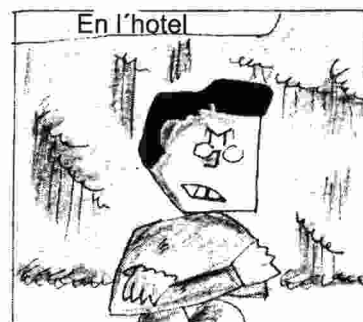
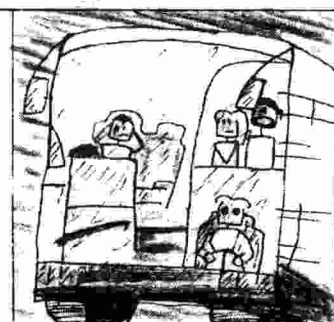
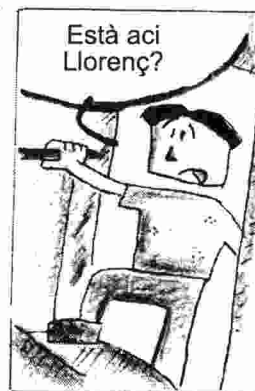
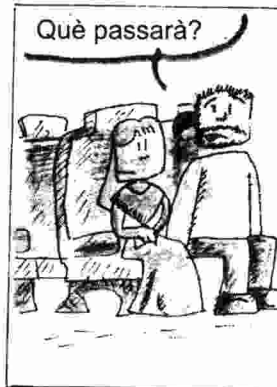
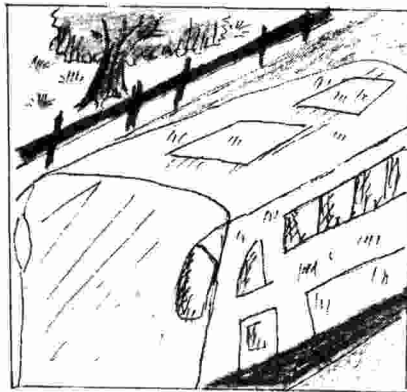
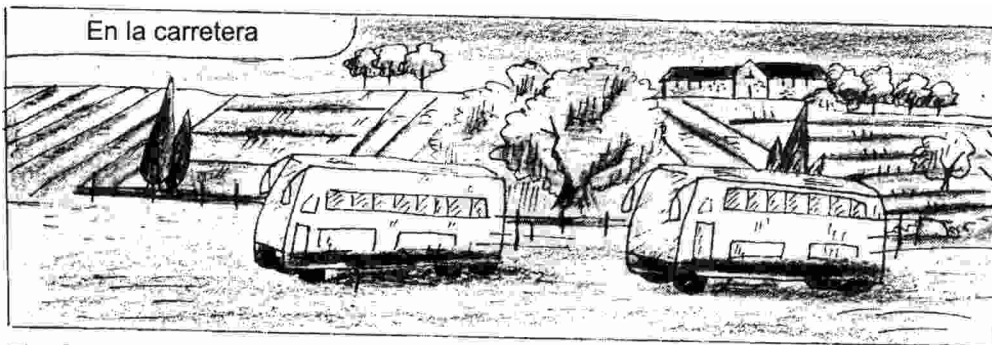

"HISTORIETA" BASADA EN FETS REALS

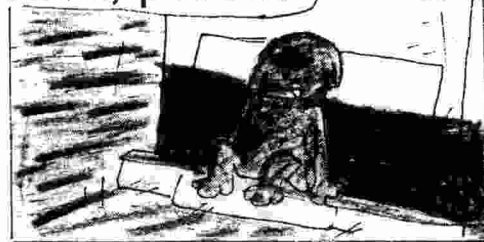
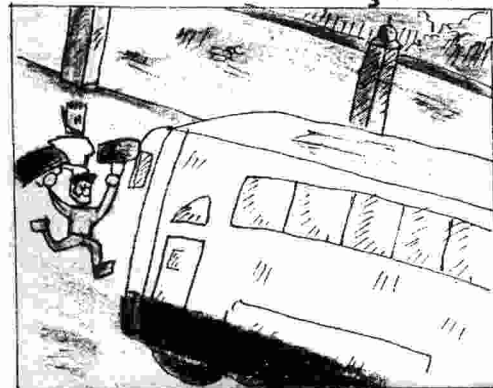
En un hotel de
Carate Brianza,
Itàlia...

I van tornar feliços a casa, però...

FI
Agost 2000

Reportatge

LA IMPROVISACIÓ MUSICAL

(2^{ona} part)

Vicente Sanjosé Huguet
Professor de Didáctica de
l'Expressió Musical
Universitat de València

Alguns aspectes mitjançant els quals podem anar fomentant des del principi la creativitat musical podrien ser:

- Explorar instruments i sons
- Crear cançons
- Crear música instrumental
- Cantar en grup
- Gravar música original

-Improvisació **melòdica**. Sense tindre la intenció que des del primer moment les seues realitzacions siguen perfectes des del punt de vista tonal i modal, es comença a fer improvisacions (que més prompte solen ser variacions sobre una melodia que coneixen) amb la veu i amb els instruments que poden dominar. Es pot començar amb la pentafonia, ja que s'improvisa amb instruments escolars de placa (per a evitar eixes tensions tonals i modals que es poden produir en un principi). Gradualment s'anirà ampliant la gamma fins a la octava i més i dins d'una tonalitat i modalitat concreta. Pot donar-se com a base un determinat esquema amb el qual realitzar la improvisació o també estimular-la mitjançant els jocs de pregunta-resposta.

-Improvisació harmònica. Quan siga el moment adequat (alguns autors estimen que fins als 11 o 12 anys no hi ha capacitat

per a escoltar harmònicament de forma correcta). Aquest tipus d'improvisació, tant si és individual com col·lectiva, té una base auditiva perceptiva i interioritzada de l'harmonia, almenys quant a la constitució dels acords i les cadències bàsiques.

Com a ajuda i aclariment a tot l'exposat anteriorment i tenint en compte que és impossible concretar, a continuació es relaciona una mostra d'exercicis progressius, individuals i col·lectius, que l'educador musical professional sabrà interpretar i, amb seguretat, dels exposats en deduirà altres igualment vàlids.

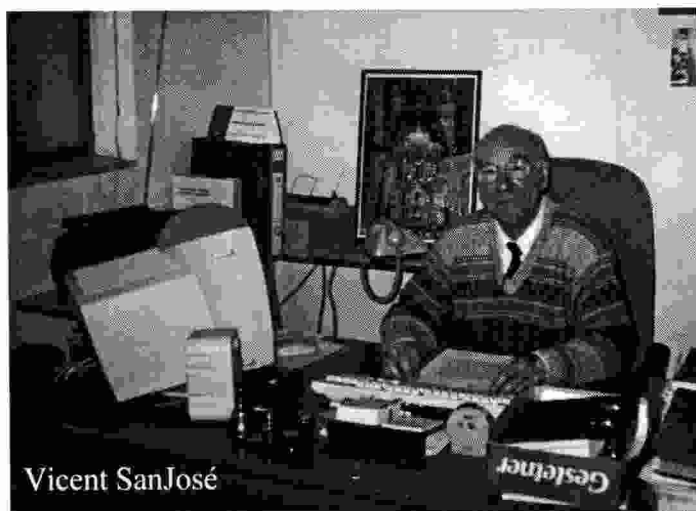
Individuals

- Amb la veu:**
- Exercicis de pregunta-resposta sobre cèl·lules melòdiques, gradualment ampliables a frases melòdiques.
  - Variacions senzilles sobre melodies conegudes.
  - Improvisació lliure sobre pentafonia.
  - Exercicis d'improvisació lliure sobre una melodia, amb ajuda d'un text literari (crear una cançó).
  - Improvisació lliure d'una melodia curta (amb solfeig o sense).

Amb instrument: El mateix treball exposat per a la veu i arribar a la improvisació en distintes tonalitats.

Col·lectives

- Frases sobre una base harmònica i un ritme proposats.
- Frases sobre una base harmònica solament (duració i ritme lliures).

Vicente Sanjosé

En els dos casos, podria sistematitzar-se de la següent manera:

- Una frase sobre un sol acord i duració proposada.
- Una frase sobre cadència I-V-I.
- Una frase sobre cadència I-IV-I.
- Dues frases: una amb cadència I-V i l'altra, V-I.
- Dues frases: una amb cadència I-IV i l'altra, IV-I.
- Augment progressiu de frases sobre aquestes cadències, fins a arribar a establir una fórmula.

- Representar la música (de manera convencional o no)
- Llegir la música d'altres persones
- Compartir la música mitjançant la seua ensenyança i la seua execució
- Escoltar i descriure la música realitzada per altres companys, professors o altres grups
- Utilitzar la música en la dansa o en el teatre

Ara bé, perquè la improvisació musical fluïska de manera natural, s'han de donar unes condicions que podríem sintetitzar així:

- Una adequada sensibilització que faça que l'alumne estime la música i que provoque en ell un desig de realitzar-la.
- Treballar en un clima de lliure expressió, sense que hi haja por o vergonya a manifestar-se.
- Que l'alumne/a tinga suficient capacitat, destresa i base conceptual.

En tota improvisació musical hi ha tres fases que els intèrprets molt experimentats fan de manera tan natural que ni tan sols hi pensen:

- Presentació o presa de consciència del tema** pel que fa al ritme, el moviment, la melodia, les cadències, etc. (l'educador ajuda explicant-ho clarament).
- Exploració i estudi.** - L'alumne intenta noves possibilitats sobre allò que se li ha presentat i les va organitzant.
- Fase de projecció.** - Quan es presenta la realització personal on estaran units els coneixements ja assimilats amb els adquirits recentment.

La improvisació musical s'ha d'estimular i educar des de tots els punts possibles. Aleshores cal realitzar els següents tipus de improvisació, adequan-los sempre a les capacitats i als interessos dels alumnes (la qual cosa estarà en relació amb l'edat, la formació i el seu interès per la música):

- Improvisació prosòdica.- Experimentant sobre

Una obra de Herber List

paraules i frases a ritme.

- Improvisació corporal.- Entenent el moviment com una forma d'expressió, estimulant-la amb jocs d'imitació simultània, d'imitació per "eco" o sobre motivacions a través de jocs, objectes i música. És de gran ajuda per a adquirir hàbits que després són transferibles a la improvisació musical.
- Improvisació rítmica (sense ajuda del llenguatge).- Creant esquemes rítmics mitjançant jocs de pregunta-resposta o aplicant-los a l'acompanyament de melodies conegudes.
- Improvisació instrumental.- Introduint-los en la Forma Musical (sentit d'equilibri, quadratura, ritme, compàs i expressió). Primer amb els instruments naturals (veu, palmes, peu, genolls i xiulets), després amb els de petita percussió i després amb els altres instruments (especialment el seu).

Per exemple:

2 compassos de I
2 " de V
2 " de V
2 " de I
2 " de IV
1 " de IV
1 " de V
2 " de I

(el subratllat és per a assenyalar la durada de les frases).

A mesura que vaja augmentant el nombre d'instruments que integren el conjunt, és convenient establir mòduls o pautes d'interpretació, d'acord amb el que normalment executa cada instrument, especialment els que sostenen l'harmonia. Per exemple:

- Si tinguérem una tuba o un contrabaix, poden marcar les notes fonamentals de cada acord I, V o IV.
- Si tinguérem tuba i trombó, la tuba pot marcar allò indicat i el trombó, a contratemps, jugant

Els Atzucac, un grup d'animació infantil

amb la tercera o altres notes de l'acord corresponent.

-Si el conjunt tinguera més d'un instrument que pot fer habitualment melodia, establir guies. Per exemple: si improvisa la melodia principal un oboé o una flauta, s'estableix que el clarinet i el saxòfon facen contracants, aprofitant sobretot els "forats" que deixa la melodia al final de frase o semifrase, bé perquè hi haja un silenci o un so llarg.

És segur que qualsevol educador professional, com deia abans, aquestes idees ja les haurà tingudes i fins i tot les haurà aplicades en les seues classes. En realitat el més important és sistematitzar els exercicis.

Com a resum-conclusió, cabria dir que el procés per a educar la improvisació musical "és allò que menys improvisació accepta", ja que comença des de les edats més primerenques, estimulant la lliure expressió que durà el pensament divergent, el procés del qual és patrimoni de l'hemisferi cerebral dret (tan desaprofitat per la majoria de les persones) i, naturalment, adaptant els exercicis a les capacitats de cada alumne, el qual ha de tindre sempre la seguretat que allò que faça estarà bé, almenys en un principi, encara que sempre es puga millorar. Açò últim és el que l'educador ha de saber guiar per a aconseguir les metes desitjades.

Un muntatge de la companyia
Xarxa teatre

Da capo, mestre!

per
Joan
Montón

Heu llegit mai cap novel·la que tractés sobre el món de les bandes? Doncs, ací en teniu una: *Da capo, mestre!*, l'opera prima de Josep Sanz, un professor del Conservatori de València, que estima les llengües, la pintura i el conreu de la terra.

Da capo, mestre! conta la relació que Vicent Estrems, un director novell, manté amb una banda de l'horta valenciana: La Vella Unió. L'autor no sabia que allò que escrivia esdevindria una novel·la. Havia tingut un enfrontament com a mestre amb una determinada banda i com si fos una teràpia es va posar a escriure els fets. Després s'afegiren nous personatges, una mica de fabulació i finalment una història. "Acabar una novel·la suposa una satisfacció. És com si per fi el teu jo fóra una cosa més definida que abans. Ara, m'ha costat moltíssim. He hagut de reaprendre la meua llengua materna, cosa que m'encoratja molt. Sempre em pregunte: serà correcte? I ja estic darrere del diccionari. Arribes a obsedir-te. De tota manera cada vegada n'estic més segur. A més he col·laborat amb un filòleg —Honorat Resurrecció— que m'ha ajudat molt, en el tema lingüístic i també en l'estilístic".

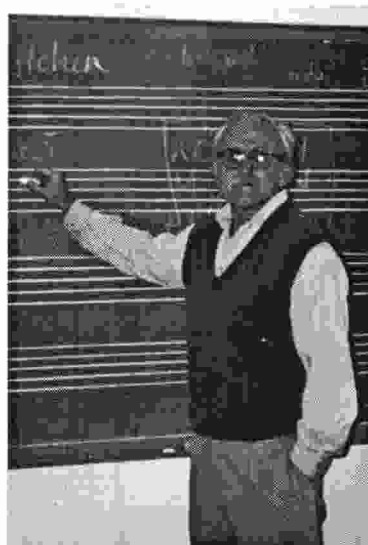
La novel·la —publicada per L'Eixam Edicions— fou presentada en la Fira del Llibre de València. Sanz també fou convidat a la Setmana del Llibre d'Ontinyent, el seu poble. "Fou un èxit. Vingueren els familiars, els amics, els coneguts i gent de la cultura d'Ontinyent. Dels músics de la meua banda, però, no n'hi va vindre cap, ni tan sols els que apareixen a la portada del llibre".

Sanz va començar amb la música des de molt petit. Primer escollí la trompa —el podeu veure a la foto, assegut entre dos clarinetistes. Després, aconsellat pel seu mestre, inicià els estudis de piano i es matriculà al Conservatori de València. "M'ho passava molt bé a la banda.

Portada de la novel·la.

"Heu llegit mai cap novel·la que tractés sobre el món de les bandes? Doncs, ací en teniu una,"

Josep Sanz

Interpretar obres com l'obertura *Oberon* de Weber o *Edmunt* de Beethoven era fantàstic, era com transcendent o també als actes de carrer amb les marxes mores, molt arrelades al meu poble. Precisament, Josep Maria Ferrero, l'autor de "*Chimo*", una de les marxes mores més famoses, apareix a portada del llibre."

Sanz és molt crític amb l'ensenyament musical: "Hi ha una tendència tradicional a llevar-li a l'alumne la iniciativa, no sols musical sinó també vital: el mestre limita les condicions pròpies de l'alumne. S'ha de fer allò que el professor mana. Per una altra banda, és més còmode per a l'alumne obeir que esforçar-se a cercar nous camins o alternatives a les propostes del professor. Des que em passege pels passadissos del Conservatori mai he sentit peces de compositors —gens trencadors per altra part— com Prokofiev. Sempre es toca el mateix". Un altre problema evident és la manca d'imaginació, d'improvisació: "Cada instrument ens mostra una personalitat diferent, meravellosa. Però avui el que impera és la fidelitat a la partícula. Quan demanes a un alumne que toque alguna cosa, se sent perdut, no sap donar-li solta a l'instrument".

Si voleu llegir *Da capo, mestre!*, a l'oficina en teniu un exemplar que l'autor ens va regalar. Us trobareu un retrat de les societats musicals i del tarannà valencià i situacions que, sobretot als músics, vos resultaran familiars i divertides. "Escolta, no m'has preguntat per la història amorosa entre el director i la flautista!". És cert, perdona... "Des de l'antiguitat existeix la mútua fascinació entre l'alumne i el mestre. De vegades, aquesta connexió esdevé amorosa i llavors es pot convertir en un problema".

* Aquest reportatge s'ha escrit a la manera de 100 notícies d'un segle, un llibre d'Adolf Beltran, periodista de Catalunya Ràdio. Les notícies que apareixen en les columnes — encara que són inventades — reproduïxen fets que han succeït realment.

10 d'agost de 1628

Estocolm. Hans Montonson

El Vasa s'afona

El buc reial Vasa es va afonar ahir, poc després de la seua botadura en el port d'Estocolm. Almenys una trentena dels mariners va perdre la vida de forma instantània. La resta de la tripulació ha sigut rescatada. Sa majestat Gustaf Adolf porta personalment les investigacions sobre els motius de la catàstrofe.

El museu Vasa és el més visitat de la península d'Escandinàvia. Es troba a Estocolm i mostra un magnífic vaixell rescatat tres segles després d'haver-se enfonsat el 1628, només iniciar la primera travessia. Josep Suñer compositor valencià, quedà impressionat al visitar-lo, i a més, la seua història l'ajudà a enllestir l'estructura definitiva d'uns esbossos en els quals estava treballant. **“Vasa és un breu poema simfònic —d'uns nou minuts de durada— original per a banda i dividit en tres moviments que combina elements molt descriptius del que va ocórrer amb d'altres més abstractes que no hi tenen res a veure”**. La intenció de l'obra —segons ens va explicar— és crear tensió i distensió emocional amb els ritmes i les harmonies emprant una música tonal a l'estil de compositors romàntics com Brahms, Rachmaninov i també d'autors contemporanis com Alfred Reed i Philip Sparke, però sempre dins d'una línia diguem-ne poc transgressora.

Vasa fou estrenada l'any passat per la Banda Municipal de València —de la qual actualment Suñer forma part—, en el concert commemoratiu de Nou d'Octubre. També aconseguí finalment publicar-la: **“Ho vaig intentar amb editorials valencianes però em digueren que hi ha molt poca demanda i sols s'arrisquen amb obres de compositors consolidats. De tota manera vaig tenir sort perquè Vasa tingué una bona acollida en molts països i finalment una editorial sueca es va decidir”**. El primer comprador de l'obra va ser, curiosament, la Biblioteca Nacional de Suècia.

Josep Suñer, nascut al Puig, començà a interessar-se per la composició prou tard. Feia anys que havia acabat els estudis musicals al Conservatori de València. De fet s'hi dedicava professionalment, era professor de l'Orquestra Simfònica del Liceu. Des del seu faristol, Suñer absorbí les idees de les grans personalitats que el van dirigir i agafà el costum d'analitzar obres. Finalment, compondria una peça per a marimba sola i d'altres dedicades a la percussió, el seu instrument. **“La composició no és qüestió únicament dels pianistes!”**. Quan compon, Suñer es decanta per la inspiració abans que pels recursos tècnics. Un bon exemple d'aquest romanticisme és el segon moviment de Vasa, on l'autor ens suggereix que imaginem aquella vella embarcació en les misterioses profunditats del mar. **“No és que no m'agrade la música contemporània, sinó que preferisc usar un llenguatge que em resulte fàcil dominar i amb el qual puga crear coses que arriben al públic”**.

24 d'abril de 1961

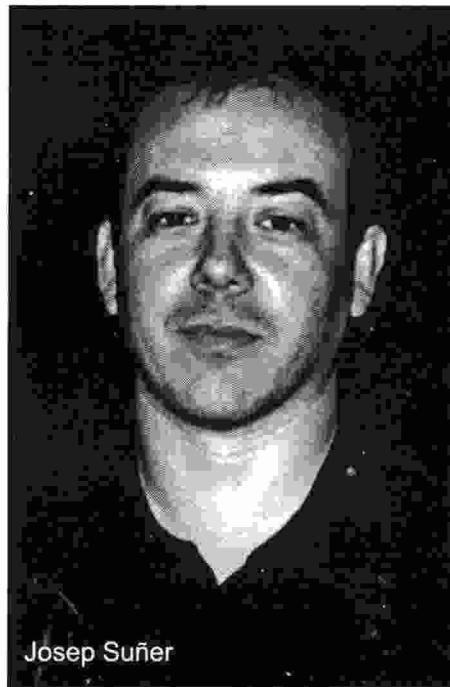
Estocolm. John A Lot

Finalitza el rescat del vaixell Vasa

"Han passat més de tres segles però per fi el tornem a tenir amb nosaltres!" Així d'emocionat s'expressava el ministre de defensa suec Mat Bjorkonsen, un cop finalitzats els treballs de salvament que —durant quatre anys— ha realitzat la marina de sa majestat i l'empresa Neptun sota la direcció d'Anders Franzén, l'home que en 1956 descobrí el Vasa sota el centre d'Estocolm. *"He vist els suecs plorant d'alegria quan el Vasa emergia per damunt l'aigua. Ha sigut meravellós"*. Franzén assegurarà que s'extraurien totes les restes del vaixell i que algún dia el Vasa s'exhibirà en un museu a la capital sueca. [...] El buc reial Vasa fou el vaixell més gran i luxós de la seua època. Va ser construït el 1628 per desig del rei Gustaf Adolf, que volia demostrar a Europa el poder creixent de Suècia. Però les exagerades dimensions d'aquest buc de guerra provocaren el seu afonament just el dia de la seua inauguració. Encara que inicialment s'especulà en una conspiració, el motiu del naufragi fou el poc coneixement que llavors es tenia sobre els càlculs de la navegabilitat.

Després de ser estrenada per la municipal de València, Vasa ha sigut interpretada per la Societat Musical de Paiporta, per la banda d'Alfara del Patriarca i per la Banda Simfònica de Santa Cecília de Cullera.

El catàleg de Suñer es completa amb diverses instrumentacions de peces per a piano, un quartet de saxòfons i percussió, el pasdoble *Mussolet* i un adàgio per a Jove Orquestra. Ara està preparant un nou poema simfònic, també per a banda, dedicat al seu poble.

Josep Suñer

Josep Suñer, nascut al Puig, començà a interessar-se per la composició prou tard. Feia anys que havia acabat els estudis musicals al Conservatori de València. De fet s'hi dedicava professionalment, era professor de l'Orquestra Simfònica del Liceu. Des del seu faristol, Suñer absorbí les idees de les grans personalitats que el van dirigir i agafà el costum d'analitzar obres. Finalment, compondria una peça per a marimba sola i d'altres dedicades a la percussió, el seu instrument. **"La composició no és qüestió únicament dels pianistes!"**. Quan compon, Suñer es decanta per la inspiració abans que pels recursos tècnics. Un bon exemple d'aquest romanticisme és el segon moviment de Vasa, on l'autor ens suggereix que imaginem aquella vella embarcació en les misterioses profunditats del mar. **"No és que no m'agrade la música contemporània, sinó que preferisc usar un llenguatge que em resulte fàcil dominar i amb el qual puga crear coses que arriben al públic"**.

7 d'octubre de 1999

València. Joan Murtonà

La Banda Municipal de València estrena avui al Palau de la Música "Vasa"

Aquesta vesprada la Banda Municipal de València sota la direcció de Pablo Sánchez Torrella oferirà el tradicional concert. [...] Hi ha una gran expectació entre els afeccionats davant l'estrena de Vasa, l'última obra del compositor Josep Suñer...

Autors

TOMÁS LUIS DE VICTORIA (1548-1611) primera Part

per
Manuel
Roig

"En la música, principalmente la sagrada i eclesiástica..., a la qual em sent inclinat per cert natural instint, m'ocupe i treballe ja molts anys, i la veritat, no sense fruits, segons deduïsc per judicis aliens. Coneixent que açò es deu a una gràcia i un benefici de Déu, vaig procurar no ser del tot ingrati amb Ell, de qui tots els béns provenen, abandonant-me a un oci inert i vergonyós, i defraudar el Senyor del just i esperat fruit, si enterrara el talent amb que m'ha dotat."

L'època en què va viure Tomás Luis de Victoria va ser de canvis molt profunds en la mentalitat de l'home. Per una part es canvia el teocentrisme de l'edat mitjana (tot gira al voltant de Déu) per l'antropocentrisme, en què l'home és el més important. Aquest fet canviarà la concepció de la vida en molts aspectes i l'home renaixentista ja no farà les coses sols per lloar Déu sinó que les farà també per procurar-se plaer. Es pot dir que és l'embrió del concepte d'obra d'art tal i com el coneixem avui.

També influirà molt en la música l'esperit científic que s'enceta al Renaixement: l'home necessita una explicació per a les coses que succeeixen en la seua vida i no es conforma a creure que tot es mou pels designis de Déu. Partint d'aquí, el músic intenta teoritzar, organitzar i explicar-se allò que sent; buscar-li una explicació basada en la raó. S'editen tractats de com compondre i com tocar, llibres d'obres per a instrument, per a veu, etc. Aquesta expansió de la música no hauria sigut possible sense l'invent més important d'aquest temps: la impremta.

Com sabem, a l'edat mitjana els grans poders eren l'església i la noblesa, que moltes vegades eren el mateix. En aquest terme al Renaixement hi ha un fet importantíssim que és el cisma luterà: l'església catòlica pateix una divisió i en molts llocs d'Europa es fa una Reforma del que havia sigut la religió fins llavors. Aquesta divisió no només afecta el que és eclesiàstic sinó que els nobles prenen part a favor d'uns o d'altres. La situació queda així en un estat de conflicte i d'enfrontament.

Martin Lutero

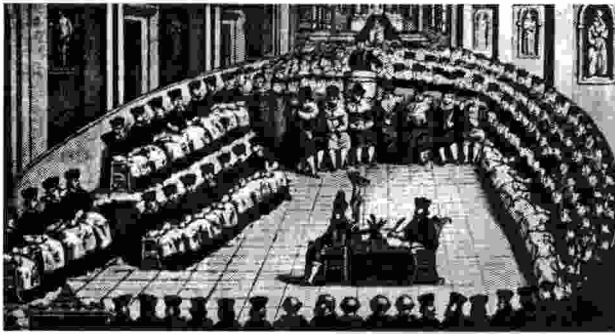
"L'església catòlica pateix una divisió i en molts llocs d'Europa es fa una Reforma del que havia sigut la religió."

Quin paper hi jugarà i com influirà en la música aquesta situació? La música és abans de tot una forma d'expressió, una manifestació de com l'home veu les coses mitjançant els sons. En una situació d'enfrontament, es tenen emblemes i banderes que representen els nostres ideals de forma simbòlica. Doncs així, la música va ser en aquest moment un estendard per a cada part del conflicte. Açò fa que cadascuna de les parts desenvolupe normes, regles i prescripcions que moltes vegades tenen més sentit polític que musical. Per exemple, al concili de Trent -que fou el moment més important de la Contrareforma que l'església de Roma va fer per combatre el protestantisme- es van establir una sèrie de normes relacionades amb la música.

La música religiosa immediatament anterior a aquests successos era polifònica. Era una música molt carregada i donava molta importància al fet musical i s'oblidava del principal objectiu per a què estava feta: que el poble lloara Déu. El fet que predominara el sentit musical feia que el text perdera valor. Es cantaven dos, tres i fins quatre textos alhora però ningú, a menys que estiguera molt preparat, no ho entenia. Els cardenals de Roma se n'adonen i fan una reforma de la música exigint més claredat i més comprensió del text perquè la gent pugui participar cantant o almenys entendre-ho. Es prohibeix el contrapunt —quan hi ha més d'una melodia alhora— i es prohibeix que en les obres religioses es prenguen elements de les cançons profanes.

El panorama europeu, pel que es refereix a la música religiosa, estava

Gravat del Concili de Trent

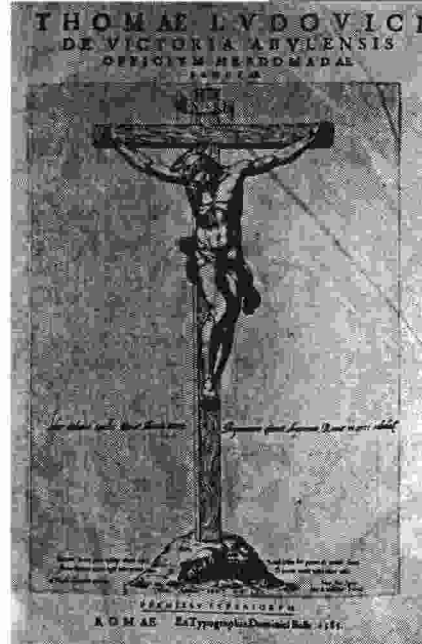
emmarcat dins de dues tendències ben distintes. Per una part, els compositors partidaris dels ideals de Trent, encapçalats per Palestrina, proposen una línia més austera en què el text és més important que la trama musical; l'expressivitat està continguda i és música sòbria, senzilla i clara. Aquesta tendència té en Itàlia el principal focus de desenvolupament. La tendència oposada es donarà en l'escola francoflamenca on és l'element musical el que predominarà sobre el text. En aquesta tendència s'usa un contrapunt molt complicat on es barregen moltes veus i a sovint amb diferents lletres al mateix temps. Espanya és veu molt més influïda per la tendència sòbria i mesurada dels compositors italians i Victoria és un dels millors exemples de submissió a les normes implantades pel Concili. Moltes vegades, fins i tot comptant amb l'element de la impremta, hi ha un aïllament de les tendències europees i, a partir d'aquest fet surten els estils propiament nacionals en molts casos desvinculats dels estils majoritaris.

Però, quin era el panorama en què es trobava un xiquet que volguera estudiar música al temps de T. L. de Victoria? En aquell temps, si no eres un noble, l'única eixida que tenies per a apropar-te al món de qualsevol art era per mitjà de l'església. Al voltant de les diverses catedrals o esglésies importants hi havia el que s'anomenaven capelles. Les capelles eren cors formats per xiquets que s'encarregaven d'acompanyar la litúrgia amb cants. Eren agrupacions molt organitzades i on els membres rebien una educació musical que abraçava des de domini vocal i solfeig fins a estudi de contrapunt i orgue. Aquestes capelles estaven a càrrec del "mestre de capella" que a la vegada que dirigia el cor, s'encarregava de la formació musical.

"La música va ser en aquest moment un estendart per a cada part del conflicte."

Cal remarcar la serietat de la disciplina d'aquestes capelles, les normes eren molt estrictes tant per als xiquets com per als mestres i hi havia en cada catedral unes lleis que marcaven les condicions del mestre de capella: quines hores havia d'estar donant classe, quines serien les retribucions econòmiques, en quins actes litúrgics havia d'intervindre... Els mestres de capella tenien la missió de compondre obres per a la capella i en les normes a què estaven subjectes s'hi reflectia també la quantitat.

Al voltant d'aquestes capelles serà on es desenvoluparà el bagatge musical de Tomás Luis de Victoria, tant al principi com a alumne com després com a mestre. A Àvila, la seua ciutat natal, en la capella de la catedral, fou on començà la seua activitat musical i com a mestre encarregat de distintes capelles on desenvoluparà la major part de la seua tasca.

Portada d'una edició de l'obra *Officium Hebdomadae Sanctae*

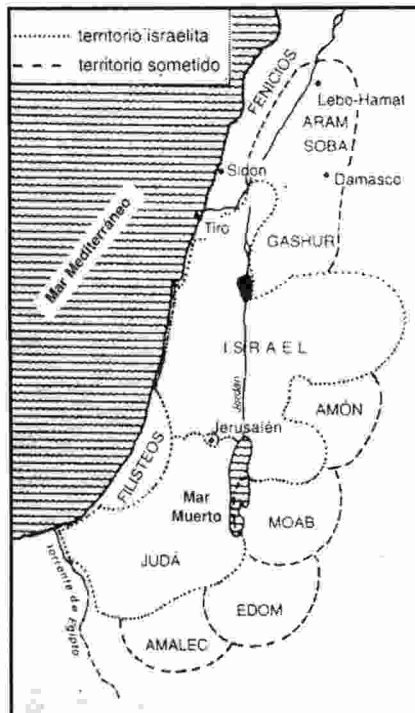
Imatge del convent de las Descalzas Reales on Victoria fou capellà de l'emperadriu Maria

Història

Música hebrea: la tradició d'un poble

per
Carles
Valls

En aquest nou lliurament del recorregut que estem fent per la història de la música, parlarem d'una de les cultures que tindran una influència important en la cultura occidental, ja que la litúrgia catòlica estava presa de l'hebrea i, com tots sabeu, Jesucrist era jueu, a l'igual que els primers apòstols. Així la litúrgia (que són tots el ritus i les fórmules de conducta que es produeixen en el desenvolupament d'un cerimonial religiós) cristiana i els cants que es desenvolupen durant aquesta foren heretats per les primeres que aparegueren. Recordarem que durant quasi mil anys, durant l'edat mitjana, la cultura va ser religiosa, teocèntrica (que vol dir al voltant de Déu), i per tant, la formació de la nostra cultura i sobretot la música anomenada culta va estar lligada a aquests rituals i les demandes que en sorgien.

El poble hebreu sempre ha estat un poble religiós, ells creuen que són el *poble elegit* per Déu. Per tant, la seua cultura es bàsicament teocèntrica i fonamentada en la tradició religiosa, que han conservat zelosament a través del temps i les dificultats. La seua música, per tant, és bàsicament religiosa, i poc es coneix de la música profana. Els coneixements que tenim sobre els usos de l'antiga cultura musical del poble hebreu són molt dèbils, sent l'època més esplendorosa l'últim segle abans de Crist. No se'n conserven ni gravats ni dibuixos i és l'Antic Testament, com no, la principal font d'informació sobre la música. Mitjançant l'Antic Testament podem conèixer les funcions socials d'aquesta música, els costums musicals populars i l'organització de les cerimònies al temple, que en la Bíblia són explicades amb gran detall i precisió. A més a més, ja hem dit que el poble hebreu ha estat un poble que ha intentat mantindre les seues tradicions al llarg del temps i les dificultats per què ha passat, i encara que no pot dir-se que l'actual ritual responga exactament al de l'antiguitat, sí que pareix conservar gran part de la seua forma original... i de la seua música.

"La música hebrea és bàsicament religiosa, i poc es coneix de la música profana."

El rei David amb un llaüd (catedral de Santiago de Compostel.la)

Les formes musicals de la litúrgia hebrea són:

- la **salmòdia**: és el cant dels salms. En ells la melodia segueix l'estructura del text i el ritme musical s'adapta al de les paraules. Els salms es cantaven de dues formes:

- l'**antifona** (el cant s'alterna entre dos cors)

- el **responsori** (el cor respon al sacerdot)
S'acompanyaven amb instruments, sent el **salteri** (instrument de corda posada) el més important.

- la **lectio** és la lectura cantada dels textos de l'Antic Testament que explicaven la història del poble hebreu. Aquest cant era improvisat seguint unes normes ja conegudes i servia per a destacar la importància dels textos sagrats, donant a la seua recitació una major solemnitat.

- Com **himnòdia** es coneix el cant d'himnes basats en textos religiosos no bíblics, normalment de lloança o acció de gràcies. Tenen una escriptura regular i un ritme pausat i cerimoniós.

"Mitjançant l'Antic Testament podem conèixer les funcions socials d'aquesta música, els costums musicals populars i l'organització de les cerimònies al temple."

Un instrument de la música jueva: el shofar

Instruments

Mitjançant l'Antic Testament coneixem una sèrie d'instruments dels quals sols una part menuda poden ser identificats, en part gràcies a relleus egipcis i babilonis, on foren exiliats.

- **Nebal**: es creu que era una arpa de 10 cordes.
- **Kinor**: lira de 8 cordes.
- **Salteri**: instrument de corda posada, amb les cordes disposades damunt d'una fusta que fa de caixa de ressonància.
- **Schofar**: trompeta retorçada en forma de banya de corder, que encara s'empra actualment.
- A banda, segurament, també existien **plats**.
- Indirectament coneixem altres instruments per notícies i relleus procedents de pobles que no eren jueus, com ara **flautes de canya**, **tambors**, **castanyoles** i **sistres**.

Sarsuela

LA SARSUELA ES FA VIATGERA

per
Miquel
Ortega

Novament s'obrí el teló, però no per veure una sarsuela sinó per contar-vos el que hem fet fins ara, des de l'anterior número de la revista, quan us contàvem com anava l'assaig de *Los Gavilanes*. Doncs hem actuat en el nostre poble i hem viatjat per la Comunitat dins del circuit de la Diputació, i fins i tot hem anat a França. Però tot açò cal contar-ho a poc a poc, perquè suposa l'esforç, el treball i la il·lusió de molta gent.

En primer lloc us vull contar com va anar l'estrena de *Los Gavilanes* en aquesta nova etapa de sarsuela, per

Pere Ribera
treballant
al seu taller

si aquella nit els vostres compromisos us varen privar d'assistir. El públic va respondre meravellosament omplint per complet el teatre i entregant-se en cos i ànima a tot el que passava en l'escenari, cosa que és molt d'agrair, ja que aquesta actitud és una de les claus que obri el món de les sensacions i de la màgia en una nit com aquella. Una altra clau són els artistes, els músics i l'equip d'infraestructura que va posar en escena l'obra, que, pense, varen posar tot el seus coneixements, disciplina i ànima, oferint d'aquesta manera un espectacle en un bon nivell i qualitat.

Us he dit que hem viatjat per la nostra Comunitat. Doncs sí: representat *Los Claveles*, primer hem anat a les Alqueries, on es va patir la soledat de l'actor, ja que el públic estava situat un poc lluny de l'escenari i això feia que no es notara el seu caliu. Després vàrem anar a Moncofa on, davant quasi de mil persones, vàrem demostrar que *Los Claveles* és un muntatge en què el grup es desenvolupa molt a gust i amb maduresa.

En la ciutat amurallada per excel·lència de la nostra Comunitat, Morella, va aparèixer la companyia en plenes festes del 51 Sexenni. Gaudírem dels seus carrers ornamentats en treballs plàstics fets de paper, de la seua pastisseria i les seues cerimònies i al caure el dia, quan

els fanals abocaven la seua llum als carrers, ens va tocar a nosaltres estar a l'altura d'aquella ciutat tan històrica i tan plena d'art. Representàrem en el convent de Sant Francesc. Quan el teló es va tancar per última vegada, i en sentir els aplaudiments del públic, vaig pensar que novament hi havíem donat el millor de nosaltres i hi havíem aconseguit fer viure a la gent que omplia el local uns moments interessants i agradables.

Els nostres compromisos ens varen portar a Sogorb on una altra vegada va quedar patent el domini que té el grup en aquesta obra. Com a anècdota us comentaré que vàrem patir molta calor.

Uns quilòmetres més amunt de Sogorb, a Xèrica, vàrem actuar a la nit següent. El lloc elegit pels organitzadors va ser una plaça porticada on l'esperit d'artista era molt ben acollit i açò es va notar, en el cor, els cantants, les cantants, els actors i les actrius.

Amb una antologia preparada de forma original i intel·ligent, es va creuar la frontera d'Espanya amb

França camí de Valence d'Agén, poble germanat amb el nostre. Oferint un espectacle d'un nivell magnífic, captant l'interés i l'entusiasme dels francesos des dels primers moments. En aquesta ocasió també va viatjar la nostra banda. El dia 21 d'octubre vàrem representar de nou en el nostre poble *Los Gavilanes*, amb motiu del 750 aniversari de la nostra Carta Poble i patrocinat per l'Ajuntament. Novament l'obra va captivar els sentiments dels espectadors, la seua alegria i la seua llàgrima. El dia 28 d'octubre el poble d'Onda ha acollit l'última representació d'aquest any de *Los Claveles*, resultant una actuació satisfactòria per a nosaltres i per al públic.

Aquest any tenim previst acabar la temporada de sarsuela el dia 19 d'octubre representant *Los Gavilanes* en el Teatre Alcázar de Nules.

L'activitat de la sarsuela ha segut prou important i satisfactòria, si pensem que som un grup que encara està començant en aquesta nova etapa. També pensem que hi ha coses a millorar, però per això continuem treballant.

LA SARSUELA

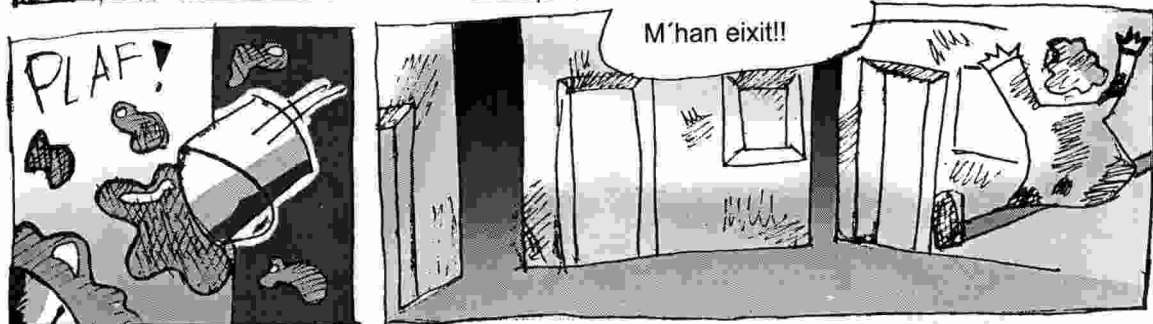
Còmic

de Vicent Antoni Ortega

Un bon dia, la Schola va decidir fer una sarsuela que ja s'havia fet anys arrere, però amb canvis

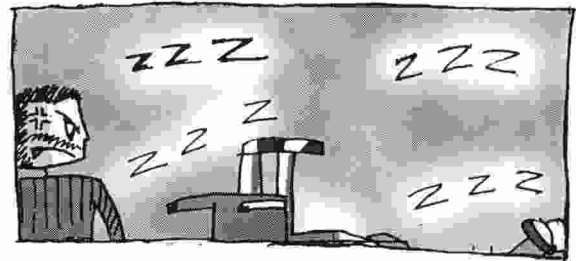

Van cridar Pere Ribera per fer els decorats per "segona vegada"...

Va arribar el moment d'assajar i...bé van assajar

Apareix Gustavo amb una flor a la mà així i...

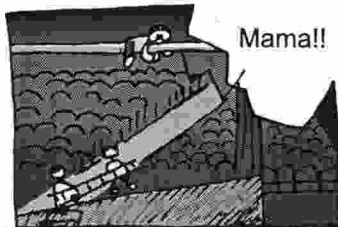
Aixina

Ha sigut ell!

La corda no és segura... Aahhhh!

Mama!!

És massa estret, i està fosc

Però, després de durs esforços (i tan durs!!), va arribar el dia de l'estrena

HAA!

Enhorabona

Que bonic!

Una bona notícia

Si, Amparo

Anem a fer-ne una altra

Però, per què no?

pista!!

NOU! BOU!

jazz

els orígens del jazz (tercera part)

per
Llorenç
Mendoza

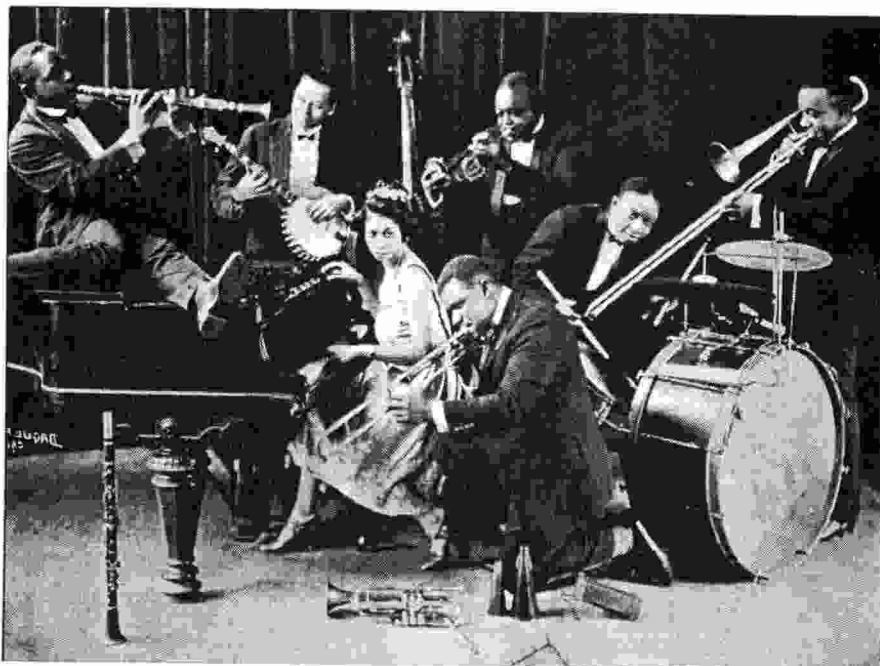
Si buscarem una definició genèrica i escurada del terme "blues" a qualsevol diccionari enciclopèdic, podríem trobar alguna cosa molt similar a açò: "*originàriament, cant popular afroamericà, en general amorós i de marcat accent sensual. Ha influït molt en el Jazz*". Per ser-los sincer, crec que, amb aquesta conclusió, poca idea es farien vostès de la importància que té aquest apartat del jazz en el conjunt de la història d'aquest singular estil musical. Per això, encetaré aquest tercer i últim lliurament d'"els orígens del jazz" introduint-los directament en aquest característic món del "blues".

Aquesta forma tan peculiar del jazz naix a **finals del segle XIX** a les poblacions rurals negres del sud dels Estats Units. És el **símbol per excel·lència** del **plany del folklore negre americà**, les paraules del qual, impregnades de poesia popular, són de vegades violentes i eròtiques i tenen com a antecedents familiars més propers les *work-song*, les balades i els espirituals que se sentien primordialment a les extenses plantacions meridionals. El clima que l'envolta és habitualment melancòlic, perquè el terme "blues" en si ve a ser sinònim de **trist** (encara que, segons la població negra, "**tindre el blues**" és distint a l'"**estar trist**" dels blancs); d'ací que no es cante ni es toque més que en **temps lent**, utilitzant el cantant i com a acompanyament el **banjo** o la guitarra. Més tard, s'aplega a alternar el cant amb l'**harmònica** i a poc a poc aplega a imposar-se el **piano**, que junt amb la **guitarra** seran els reis a nivell instrumental. Així doncs, el blues es va aclimatant entre els guetos negres de les grans ciutats, sobretot a **Xicago**, i lentament, es va transformant mitjançant l'estret contacte que manté amb els desenfadats espectacles de "**vaudeville**", als quals el públic de color és molt aficionat. Músics de jazz, cantants-pianistes, pianistes o trompetistes com **Louis Armstrong** són invitats a acompanyar els més cèlebres cantants de blues: **Gertrude "Ma" Rainey**, l'anomenada "mare del blues", i la seua deixeble **Bessie Smith**, l'"emperadriu

"Musicalment parlant, la forma del blues, antifonal per excel·lència, es caracteritza per l'ús d'un singular **mode melòdic variat**: allò que li dona l'ànima al blues i que anomenem la "**blue note**"."

del blues". A Nova York, graven discs gent com **Jimmy Rushing**, **Duke Ellington**, **Count Basie** o el ja esmentat **Louis Armstrong**. El primitiu, tosc i rústic "**country blues**" (blues rural) ja ha donat pas a l'agressiu blues urbà ("**city blues**"), al qual aniran afegint-se paral·lelament una segona generació de cantants-guitarristes procedents del sud. La postguerra fa sorgir **noves formes de blues**, ja que la tradició vocal busca una prolongació instrumental que es fa necessària a les grans sales de ball (com l'Apollo Theatre de Harlem). D'ara endavant el "blues shouter" (cantant de blues), més que cantar-lo, es dedica a **cridar el blues davant el micròfon**. Darrere d'ell, la **guitarra elèctrica** i el **saxòfon tenor** es consagren per crear un clima d'excitació permanent que reforça un "**afterbeat**" (efecte de retardament rítmic) heretat del jazz, però una mica exagerat: és el moviment "**rhythm 'n' blues**", que va donar figures tan rellevants com **Chuck Berry**, **Fats Domino**, **Aretha Franklin**, inclús **Ray Charles**. Gràcies a ells, el blues ha contaminat tota una part del show de la música pop i el rock 'n' roll dels anys seixanta, tenint com a referència més evident el gran representant del **blues blanc**, **Elvis Presley**; posseïdor d'una interpretació —encara que d'una manera involuntària— realment caricaturesca. No obstant, es considera generalment que **el blues deu el seu desenvolupament més**

notable, en el pla musical, als intèrprets del jazz. Efectivament, des de les primeres èpoques del jazz, el blues s'hi va aclimatar i allí va prosperar. Els pianistes de jazz —recordem **Thelonious Monk**— han organitzat i enriquit el llenguatge harmònic. Les orquestres de **Duke Ellington** i de **Count Basie**, entre d'altres, han consagrat una gran part del seu repertori. La seqüència harmònica del blues de dotze compassos és utilitzada freqüentment pels músics de jazz com a base d'improvisació, independentment de tota dada melòdica. L'estil del blues ha influït profundament en tot el jazz; en compensació, els grans solistes del jazz, **Louis Armstrong**, **Charlie Parker**, **Lester Young**, hi han correspost donant-ne una imatge realment amplificada.

Musicalment parlant, la forma del blues, antifonal per excel·lència, es caracteritza per l'ús d'un singular mode melòdic variat: allò que li dona l'ànima al blues i que anomenem la "blue note". Aquest recurs resulta de la inflexió que realitzem en sentit descendent (un semitò) dels graus III i VII de l'escala major i del V grau del mode menor. És el seu ús el que dona caràcter a l'estructura "bluesística". És més, no entendríem qualsevol interpretació de blues sense la utilització d'aquest recurs melòdic, que inclús ja ha arribat a integrar-se també dins del

context harmònic d'aquest estil. És important considerar també que el blues i el ragtime, del qual parlaré tot seguit, han sigut els dos estils que més han influït com a elements constitutius en el desenvolupament i l'evolució del jazz.

"El blues i el ragtime han sigut els dos estils que més han influït com a elements constitutius en el desenvolupament i l'evolució del jazz."

El terme "ragtime", de l'anglès *ragged*, té com a significat: *contrastat, tallat, desordenat*, i fa referència a un estil d'execució molt popular que es va donar principalment entre 1896 i 1917, procedent de l'estat de **Missouri**. La seua música, tocada en un principi amb un moviment moderat, és, a diferència del blues, alegre i festiva. El seu tall és típicament occidental i està inspirat en la polka i en la contradansa, encara que podem afirmar amb major seguretat que està influït

bàsicament per les marxes militars que interpretaven les fanfàrries, aleshores tan difoses als Estats Units (recordem **John Philip Sousa**) i que acabaren per incloure-les mateixes al seu repertori. El ragtime, també denominat "rag", rítmicament deriva del ball de plantació anomenat "cakewalk" (la marxa del pastís): sota un ritme de 2/4 fortament marcat per la mà esquerra —influència de la marxa—, la mà dreta toca una melodia molt sincopada, basada en una successió teòrica de vuit semicorxeres accentuades amb una diferència ternària. Aquesta manera de dividir el compàs descobreix, segons alguns, un origen i una proximitat indiscutiblement

africanes. Amb una forma fixa al principi, el ragtime **evolucionarà ràpidament**: es tocarà amb un moviment més ràpid, integrarà les **"blue notes"** que li eren estranyes en els seus començaments i deixarà, sobretot, un lloc ampli per la **improvisació**, aplegant així a les **proximitats del jazz** i a l'estil de piano **"stride"** que deriva del moviment que realitza el pianista amb els braços. I no és menys curiós saber algunes de les inversemblants teories que envolten l'origen del "ragtime": es diu, per exemple, que els antecedents d'aquest estil els podem trobar a la dessincronització de les notes interpretades per un pianista a qui va entrar singlot mentre tocava en un conegut restaurant de la ciutat de St. Louis. Encara que pareix més lògica la teoria que ens fonamenta l'aparició del ragtime com a conseqüència del mal estat en què es trobaven els pianos en aquella època, sent la majoria d'ells instruments de segona mà als quals faltaven

"El ragtime, també denominat **"rag"**, rítmicament **deriva** del ball de plantació anomenat **"cakewalk"** (la marxa del pastís)."

cordes, a més a més, havien sigut cosits a tirs als típics "saloons" americans, pel furor de la desbocada febre de l'or. Sols em resta citar, dins aquest apartat, el màxim exponent d'aquest estil, el considerat com el creador del ragtime: **Scott Joplin**. Aquest empenedor nat, ambiciós i treballador infatigable, va compondre **centenars de "rags"**, avui en dia conegudíssims quasi tots, i va ser l'autor de la **primera òpera ragtime**: *A Guest of Honor* que data de 1903. La seua segona òpera, *Treemonisha*, fou reestrenada en 1972 a Georgia, obtenint un rotund èxit. **La mort de Joplin**, esdevinguda en una institució per a malalts mentals de Nova York en 1917, **coincideix amb el final del ragtime**, i aquest és **suplantat per un**

incipient estil que més tard s'anomenaria "jazz". Qui no ha reparat alguna vegada en un pintoresc personatge de bombí encasquetat, camisa a ratlles, un parell d'amples tirants i un gros puro a les dents, a qui no falta mai un pitxer de cervesa damunt el piano? Sàpien vostés que aquest curiós individu és el culpable en gran part que avui estiguem ací reflexionant sobre aquest estil tan inconfusible i peculiar com és el **"JAZZ"**. La meua intenció des d'aquestes ratlles ha sigut **apropar-los** un poquet més **als orígens** d'un món sonor que ve a ser tan distint i llunyà per a uns com insubstituïble i apassionat per a altres. Espere haver-los servit d'ajuda.

GUIA DISCOGRÀFICA: INVITACIÓ AL JAZZ

- EUBIE BLAKE - "Ragtime, 86 Years"
- KING OLIVER - "West End Blues"
- FLETCHER HENDERSON - "Sugarfoot Stomp"
- BESSIE SMITH - "Nobody Blues but Mine"
- LOUIS ARMSTRONG - "Chicago Concert"
- DUKE ELLINGTON - "Background"
- ELLA FITZGERALD & COUNT BASIE - "Ella and Basie"
- BENNY GOODMAN - "Sextet"
- DIZZY GILLESPIE - "Be Bop Trumpet"
- CHARLIE PARKER - "Ragtime, 86 Years"
- THELONIOUS MONK - "Bolivar Blues"
- The Modern Jazz Quartet - "The Modern Jazz Quartet"
- STAN GETZ - "Night and day"
- CHICK COREA - "Trio Music Live in Europe"
- WYNTON MARSALIS - "Hot House"

CONVOCATORIA DE AYUDAS INDIRECTAS A ENTIDADES PRIVADAS PARA PUBLICACIONES CULTURALES Y DEPORTIVAS AÑO 2000.

La Excm. Diputación Provincial de Castellón, en sesión de Comisión de Gobierno de 25 de enero del 2000, ha aprobado la convocatoria de ayudas indirectas a entidades privadas para publicaciones culturales y deportivas de acuerdo con las siguientes bases: - Podrán beneficiarse de estas ayudas las asociaciones y entidades privadas de carácter cultural ubicadas en la provincia de Castellón e inscritas en el registro de entidades de carácter cultural de la provincia de Castellón, las entidades deportivas de la provincia de Castellón, inscritas en el registro de clubes, Federaciones y demás entidades deportivas de la Comunidad Valenciana que editen durante el presente año boletines, revistas, guías informativas o publicaciones similares, tanto de carácter periódico como eventual y de contenido cultural o deportivo. También podrán beneficiarse de estas ayudas las Fundaciones, Federaciones y Entidades Privadas Culturales y Deportivas ubicadas fuera de la provincia de Castellón, inscritas en los correspondientes registros que editen publicaciones sobre temas de interés de la provincia de Castellón. - Las solicitudes se cumplimentarán con arreglo al modelo normalizado que se proporcionará en el área de Cultura de la Diputación Provincial de Castellón, debiendo de indicar además el número de depósito legal, periodicidad, formato, ámbito, fecha prevista de publicación, así como cualquier otra circunstancia de interés. Para las publicaciones de carácter periódico se solicitará una única ayuda para la totalidad de los números que vayan a editarse durante el presente año. A la solicitud se adjuntará, en su caso, un ejemplar de la última publicación editada. 3. - De conformidad con lo establecido en el artículo 71 de la Ley de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común, Ley 30/92 de 26 de noviembre modificada por Ley 4/1999 si la solicitud no reúne todos los datos exigidos o falta documentación acreditativa se instará al peticionario para que, en el término de diez días, subsane estos defectos, con la advertencia de que, en caso contrario, se le tendrá por desistido en su petición, previa resolución dictada en los términos previstos en el artículo 42 de la Ley de Ley 30/92 de 26 de noviembre ya citada. 4. - Las solicitudes se presentarán en el Registro General de la Diputación Provincial de Castellón de 8 a 14 horas, o bien se enviará por cualquiera de los procedimientos establecidos en el art. 38.4 de la Ley de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común. Asimismo podrán presentarse en las oficinas de asistencia a Municipios:

Morella - C/ San Julián, 52 12300 Morella

Traiguera - C/Ancha, 11 12330 Traiguera

Benasal - Plaza Don Blasco, 21 12160 Benasal

Onda - Plaza España, 20 12200 Onda

Montanejos - Plaza España, 15 12448 Montanejos

Segorbe - Romualdo Amigó, 6 12400 Segorbe

5. - El plazo de presentación de solicitudes finalizará el 14 de abril del presente año para las publicaciones de carácter periódico, para las de carácter eventual un mes antes de la fecha pre vista de publicación. El término de presentación de solicitudes será el día 31 de octubre del presente año debiendo a su vez cumplirse el término de un mes anteriormente indicado. 6. - La cuantía máxima de las ayudas a conceder no será superior en ningún caso al 50% del coste y será determinada, previo informe de la Comisión Informativa de Cultura, por el órgano competente. 7. - Las ayudas tendrán carácter voluntario y se concederán en función del contenido, ámbito, calidad y tirada de las publicaciones. 8. - La justificación de la subvención, por el importe concedido, se realizará conforme al modelo oficial de justificación de subvenciones de la Diputación de Castellón, que se facilitará en el área de cultura de esta Institución Provincial, y se presentará en el registro general de entrada. Dicha documentación deberá presentarse en el plazo máximo de dos meses desde la finalización de las actividades, salvo para aquellas que concluyan a partir del 21 de noviembre del año en curso, para las que el plazo de presentación de la justificación finalizará el día 10 de enero del año siguiente al que haya sido otorgada la subvención. Además, deberán presentarse tres ejemplares de los numeros subvencionados, y, en su caso, documentación acreditativa de estar al corriente de sus obligaciones tributarias y de Seguridad Social. Asimismo se harán constar los datos bancarios a efectos del ingreso de la ayuda. 9. - Quedan exceptuados de estas ayudas los programas de fiestas y de actos culturales y publicaciones de libros. 10. - La Entidad receptora de las ayudas se compromete a dedicar una página de la publicación para informar sobre las convocatorias que a tal efecto le sean indicadas o remitidas por la Diputación. El incumplimiento de este requisito podrá dar lugar a la revocación de la ayuda. 11. - El no cumplimiento de las obligaciones contraídas supondrá la renuncia total o parcial a la subvención concedida. 12. - La edición de las publicaciones, su contenido es la exclusiva responsabilidad de la entidad solicitante de la ayuda. 13. - El presupuesto de la convocatoria asciende a la cantidad de CINCO MILLONES (5.000.000,-) pesetas con cargo a la partida 45100.471.05.00 del presupuesto de la Diputación de Castellón, para el año 2000. 14. - A los efectos de lo establecido en la Ley 30/92 de 26 de noviembre de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del procedimiento administrativo común, modificada por Ley 4/1999, de conformidad con el artículo 44.1 a falta de resolución expresa se considerará desestimada la solicitud por silencio administrativo. El plazo máximo para la resolución y la notificación de la resolución será de 6 meses desde la fecha en que la solicitud haya tenido entrada en el registro correspondiente. Contra el presente acuerdo que pone fin a la vía administrativa podrá interponerse potestativamente recurso de reposición ante el órgano que lo ha dictado en el plazo de un mes contado desde el día siguiente al de su publicación o directamente recurso contencioso-administrativo ante la Sala de lo Contencioso-Administrativo del Tribunal Superior de Justicia de la Comunidad Valenciana en el plazo de dos meses contados desde el día siguiente de su publicación, todo ello de conformidad con el vigente tenor de los artículos 116 y 117 de la Ley 30/1992 de 26 de noviembre, modificada por Ley 4/1999 de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común y los artículos 10, 14, 25 y 46 de la Ley 29/1998 de 13 de julio, reguladora de la Jurisdicción Contencioso-Administrativo y sin perjuicio de que se pueda ejercitar cualquier otro recurso que se estime procedente. Castellón, 21 de enero del 2000.- EL PRESIDENTE, POR DELEGACIÓN EL VICEPRESIDENTE 2º, VÍCTOR CAMPOS GUINOT.- EL SECRETARIO GENERAL, POR DELEGACIÓN EL OFICIAL MAYOR, MANUEL PESUDO ESTEVE.

BASES POR LAS QUE SE RIGE LA CONCESIÓN DE SUBVENCIONES A ENTIDADES PÚBLICAS PARA LA REALIZACIÓN DE ACTIVIDADES DEPORTIVAS AÑO 2000.

Con el fin de potenciar y apoyar la realización de programas deportivos que sean promovidos por Ayuntamientos y entidades públicas, la Diputación de Castellón, en sesión plenaria de 25 de enero del 2000, ha aprobado la convocatoria para la

concesión de subvenciones que se ajustarán a las siguientes:

BASES

PRIMERA 1.1 - Podrán beneficiarse de las ayudas los Ayuntamientos, Entidades locales menores, Pedanías, Patronatos Municipales, fundaciones y otras entidades públicas de carácter deportivo que realicen programas de actividades deportivas y estén ubicadas en la provincia de Castellón. 1.2 - También podrán beneficiarse de esas ayudas, Entidades Públicas radicadas fuera de esta provincia que realicen actividades deportivas en la demarcación territorial de la provincia de Castellón.

SEGUNDA 2.1 - La cuantía máxima de las subvenciones cuya concesión tendrá carácter voluntario y eventual, no será superior en ningún caso al 50% del coste de la actividad o programa y será determinada, previo dictamen de la Comisión Informativa correspondiente, por el órgano competente atendiendo a la cuantía.

TERCERA 3.1 - Las solicitudes habrán de presentarse al menos un mes antes de la fecha prevista para el inicio de la actividad. 3.2 - Para las actividades realizadas durante el presente año con anterioridad a la publicación de la presente convocatoria y aquellas obras que no dé lugar al cumplimiento del término establecido en el párrafo anterior, el plazo finalizará el 15 de marzo del 2000. 3.2 - El término de presentación de solicitudes finalizará el 31 de octubre del presente año, debiendo a su vez cumplirse el requisito señalado en el párrafo primero de esta base.

CUARTA 4.1 - Las solicitudes de ayudas habrán de formalizarse según el modelo que se proporcionará en el área de Cultura de la Diputación Provincial de Castellón que deberá de cumplimentarse en todos sus apartados y se acompañará de un programa de actividades debidamente documentado y presupuesto previsto para las mismas. 4.2 - Se adjuntará una declaración debidamente firmada por el representante de la entidad con el compromiso de la entidad de dar la correspondiente publicidad sobre la colaboración de esta Diputación. 4.3 - Deberá igualmente hacerse constar las subvenciones que se hayan solicitado con el mismo fin a otras instituciones y organismos.

4.4 - La documentación requerida podrá presentarse en el Registro General de la Diputación Provincial de Castellón de 8 a 14 horas, o bien se enviará por cualquiera de los procedimientos establecidos en el art. 38.4 de la Ley de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del procedimiento Administrativo Común. Asimismo podrán presentarse en las oficinas de asistencia a Municipios:

Morella - C/ San Julián, 52 12300 Morella

Traiguera - C/Ancha, 11 12330 Traiguera

Benasal - Plaza Don Blasco, 21 12160 Benasal

Onda - Plaza España, 20 12200 Onda

Montanejos - Plaza España, 15 12448 Montanejos

Segorbe - Romualdo Amigó, 6 12400 Segorbe

4.5 - De conformidad con lo establecido en el artículo 71 de la Ley de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común Ley 30/92 de 26 de noviembre modificada por Ley 4/1999 si la solicitud no reúne todos los datos exigidos o falta documentación acreditativa se instará al peticionario para que, en el término de diez días, subsane estos defectos, con la advertencia de que, en caso contrario se le tendrá por desistido en su petición, previa resolución dictada en los términos previstos en el artículo 42 de la Ley 30/92 de 26 de noviembre ya citada.

QUINTA 5.1 - La realización del programa para el que fuera concedida la subvención será de exclusiva responsabilidad de la entidad, asimismo estarán a su cargo los medios personales y materiales que se precisen para su cumplimiento así como el de las obligaciones fiscales y de Seguridad Social que se deriven del mismo.

SEXTA 6.1 - Gozarán de prioridad en la concesión de ayudas las actividades de promoción del deporte que estén orientadas a amplios sectores de la población cuya programación suponga una participación activa de los ciudadanos y las actividades deportivas que contemplen la formación de los participantes e incidan en la mejora de hábitos deportivos.

SEPTIMA 7.1 - Para la concesión de subvenciones se valorará la coherencia de los programas y presupuesto presentados, su interés deportivo, número de participantes en la actividad, proporción, respecto del presupuesto, de los medios económicos con que cuenta el peticionario para la realización del programa y cualquier otra circunstancia que colabore al fomento y desarrollo de las actividades deportivas.

OCTAVA El abono de las ayudas se realizará en las siguientes fases: Un 40% a la concesión de la ayuda. El 60% restante, previa justificación de la realización del gasto correspondiente a la cantidad concedida conforme a la establecido en la base décima.

NOVENA 9.1 - Los beneficiarios de las subvenciones vendrán obligados a: 9.1.1 - Realizar la actividad o adoptar el comportamiento que fundamenta la concesión de la subvención. 9.1.2 - Acreditar la realización de la actividad o la adopción del comportamiento así como el cumplimiento de los requisitos, que determinen la concesión o disfrute de la ayuda. 9.1.3 - Comunicar cualquier eventualidad en el desarrollo de la actividad que suponga un cambio sustancial en la planificación prevista. 9.1.4 - Indicar el lugar donde queda depositada la documentación completa para su comprobación si se considera procedente. 9.1.5 - Presentar, una memoria explicativa de la actividad, realizada. 9.1.6 - Renunciar a la subvención concedida, cuando, por percibir otras subvenciones, se cubriera el total importe del gasto. 9.1.7 - Hacer figurar en la publicidad de sus actividades (programas, carteles, cuñas publicitarias etc.) y en cuanta documentación gráfica o escrita hayan elaborado en desarrollo de la misma, el PATROCINIO de la Excm. Diputación Provincial. El incumplimiento de este requisito podrá dar lugar a revocación de la subvención. 9.1.8 - Acreditar antes de la percepción de la subvención que se encuentra al corriente de sus obligaciones fiscales.

9.1.9 - Cumplir las obligaciones impuestas por la legislación vigente.

DÉCIMA 10.1 - La justificación de la subvención, por el importe concedido, se realizará conforme al modelo oficial de justificación de subvenciones de la Diputación de Castellón, que se facilitará en el área de cultura de esta Institución Provincial, y se presentará en el registro general de entrada 10.2 - Dicha documentación deberá presentarse en el plazo máximo de dos meses desde la finalización de las actividades, salvo para aquellas que concluyan a partir del 21 de noviembre del año en curso, para las que el plazo de presentación de la justificación finalizará el 10 de Enero del año siguiente al que haya sido otorgada la subvención.